

Preprečili so večmilijonsko škodo na novi ASEA peči

V torek, 1. marca, smo morali ustaviti 60-tonsko ASEA električno peč zaradi predora večje količine svinca skozi dno peči. Peč smo ustavili nekaj dni pred planiranim glavnim remontom, ko bi zamenjali stene in dno peči. Pod normalnimi pogoji bi peč obratovala približno še teden dni, zaradi prodora svinca skozi dno je pa vzdržnost stene za približno 15 šarž nižja kot normalno. K sreči ni prišlo do škode, ki bi lahko nastala, če bi jeklo predrlo dno. V tem primeru bi znašala škoda več deset milijonov, ker bi tekoče

jeklo uničilo električni induktivni mešalec, ki je nameščen na dnu kotla peči.

Ta primer nas resno opozarja, da bomo morali v prihodnje zakladati v to peč kvalitetnejši vložek, ki ne sme vsebovati preveč teh kvarnih elementov, predvsem svinca in bakra. Trenutno uporabljamo v glavnem uvoženo ameriško staro železo, v katerem je mnogo primesi, ki kvarno vplivajo na kvaliteto izdelanega jekla in zaradi katerih lahko pride do velikih okvar peči in mešalca.

Marjan Mrak

21. seja DS železarne

V soboto, 26. februarja, je bila 21. seja delavskega sveta železarne, na kateri so razpravljali o zaključnem računu železarne za leto 1965 in o tekočih vprašanjih na podlagi poročil, ki so jih podale razne komisije.

Zaključni račun železarne, ki sta ga temeljito obrazložila direktor železarne in direktor gospodarsko-računskega sektorja, so navzoči člani potrdili brez pripomb in ugotovili, da je železarna v letu 1965 dosegla boljše rezultate kot v prejšnjem letu, saj smo dosegli 11,5 milijarde dohodka, od tega porabili za osebne dohodke 9,5 milijarde in sta nam ostali še 2 milijardi starih dinarjev za sklade. Tudi pri izpolnjevanju naših obveznosti do kupcev smo leta 1965 dosegli boljše uspehe, saj smo imeli ob koncu leta precej manj neizdobljenih količin kot prejšnja leta. Vendar so člani menili, da bi pri tem lahko napravili še več in zaostanke spravili na najmanjšo možno mero. To nam bo zagotovilo na tržišču ugled solidnega proizvajalca tudi v pogojih gospodarske refor-

me, kar bo zelo potrebno in nujno. Zato so na seji naročili upravi, da zaostanke v (nadalj. na 4. strani)

Ponovno rekord pri plavžih

V februarju je povprečna proizvodnja plavžev prvič prekočila 400 ton surovega železa v 24 urah. V 28 dneh je celokupna proizvodnja znašala 11.282,8 tone ali 402,96 ton na 24 ur koledarskega časa. Posebno je treba pri tem poudariti, da je pri tej proizvodnji znašala povprečna specifična poraba koksa 799,59 kg na tono grodlja, kar je do sedaj najnižja dosežena poraba koksa pri naših plavžih.

Vzroki, ki so pripomogli k takemu delu, so: izboljšanje kvalitete rudnega vložka, kar dokazuje povišanje izplena, 100 % uporaba koksa iz Lukavca, ki je v zadnjem času zelo dobre kvalitete, dodajanje večje količine mazuta v zrak za plavže in pospeševanje procesa z dodajanjem kisika.

Trenutno vpihujemo v zrak za plavže na peči št. 1 3 % kisika, na peči št. 2 pa 2 % kisika. Z bogatenjem zraka s kisikom proces močno pospešimo in smo proizvedli 27. februarja na prvem plavžu 250,9 tone in na drugem plavžu 231 ton grodlja, tako da je znašala skupna proizvodnja 481,9 tone surovega žele-

za pri specifični porabi 720 kg vsipnega koksa na tono.

S to proizvodnjo smo izboljšali 23. oktobra 1965 doseženi rekord proizvodnje za 33,6 tone na 24 ur in znižali do tedaj najnižjo doseženo porabo koksa za 37,5 kg na tono grodlja. Poraba rudnega vložka in apnenca je znašala ta dan preko tisoč ton pri izplenu iz celotnega vložka 48 %, kar je mnogo več kot smo kdajkoli dosegli in presega možnosti sedanje priprave rude. Navedeni rezultati nam dokazujejo, da si sleherni član kolektiva po svojih najboljših močeh prizadeva in pomaga izpolnjevati povečane naloge v proizvodnji. Kvalitetno pripraviti tisoč ton vložka v 24 urah za naše peči ni lahka naloga, ki ji z našimi zastarelimi napravami nismo več kos. Treba bo zastaviti vse sile, da bi čimprej zgradili novo pripravo vložka in aglomeracijo ter izvedli v celoti rekonstrukcijo plavžev in tako bistveno izboljšali ekonomiko obrata.

(nadalj. na 4. strani)

Ljubitelji hokeja!

Obiščite tekme za svetovno prvenstvo C skupine. Obenem vas opozarjamo, da bo v ponedeljek, 7. marca ob 19. uri na Jesenicah tekma B skupine Jugoslavija:Švica.

Stane Torkar

Novi glavni vhod v železarno bo na kraju, kjer je stal stari gasilski dom železarne — med stavbama OTK in železarne

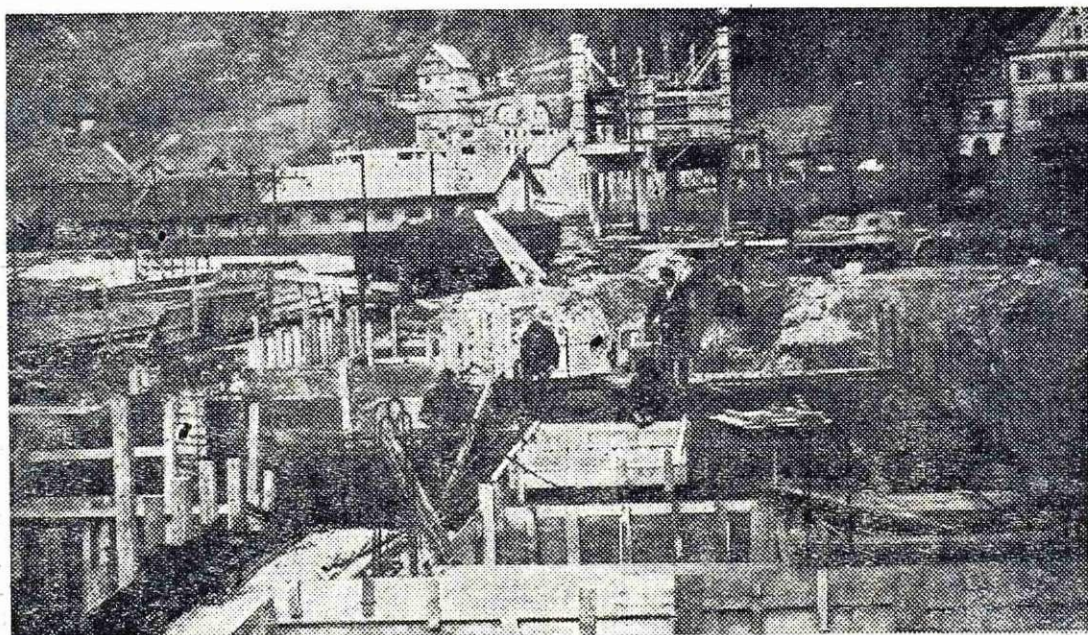
JESENICE, 5. marca 1966
LETO VIII

Poštnina plačana v gotovini
Številka 9

Vetrne šobe iz aluminijeve zlitine dobro prestale preizkušnjo

V prvem četrtletju lanskega leta smo imeli na plavžih problem, kako zagotoviti dovolj vetrnih šob, ker so nam posebno na plavžu št. 2 stalno pregorevale. Stalno menjavanje šob nam poleg zastojev, ki zmanjšujejo proizvodnjo, povečuje tudi proizvodne stroške. Takrat smo imeli tudi težave s tem, kako dobiti dovolj elektrolitskega bakra. Da bi zagotovili nemoteno obratovanje, smo morali naročiti nekaj vetrnih šob v Zenici v podjetju »Novi život«, ker nam jih domača livarna ni mogla dovolj izdelati. Vetrna šoba iz bakra je pred gospodarsko reformo veljala 3.000 za kg, tehta pa blizu 50 kg. Da bi zmanjšali stroške za vetrne šobe, je inž. Lado Sketa predlagal, da bi jih poizkusili izdelovati iz aluminijeve zlitine. Take vetrne šobe bi bile skoraj trikrat lažje, prav tako je ta zlitina štirikrat cenejša od bakra. Takoj smo začeli izdelovati vetrne šobe po tem predlogu. Prvo smo vgradili v peč 26. maja 1965, drugo pa 10. avgusta 1965. V torek, 15. februarja, smo pri zamenjavi vmesnih kosov ugotovili, da so vetrne šobe iz aluminijeve zlitine zadovoljivo prestale preizkušnjo in smo se odločili, da vstavimo na peči št. 1 vseh šest vetrnih šob iz aluminija.

Te šobe je tudi veliko lažje zamenjati, ker so lažje in jo lahko da en sam delavec v peč brez posebnega truda. S tem bomo tudi prispevali k znižanju proizvodnih stroškov.

To bo nova aglomeracija, ki jo nujno potrebujemo, če hočemo še izboljšati proizvodne rezultate plavža in seveda s tem tudi vse železarne

Nekaj misli ob 8. marcu

Vsak dan beremo, poslušamo in govorimo o ženski — javni delavki, ženski — umetnici, ženski — intelektualki. Teh nekaj vrstic ob letošnjem 8. marcu pa bi rada napisala neznanim ženskam, vsakdanjim delavkam, materam in gospodinjam, ki prispevajo vsaka svoj delež, skromno in tiho. Srečujemo jih na vsakem koraku, v podjetjih kot proizvajalke za stroji, kot zadružnice, gospodinske pomočnice, v številnih drobnih poklicih, ali kot matere in gospodinjke, sezone, ki so morale oditi preko meje za služkom, da krpajo proračun svoje družine. Ženske v lažjih, težjih in zelo zahtevnih poklicih. Srečujemo jih vsak dan... Nasmejane in vedre, zaskrbljene in zamišljene, srečne in razočarane. To so dekleta in žene našega časa, tri generacije preteklega časa, predvojne, med in povojne. Vsaka s svojimi problemi in težavami, majhnimi in velikimi.

Naša družba kaže čedalje več posluha zanje in dognali smo že, da je premalo, posvetiti le en dan v letu njihovenmu prazniku žensk, toda mnogo dalje od teh dognanj nismo prišli.

Obljubljamo in tolažimo se iz leta v leto, da se stvari že rešujejo in v okviru novih zakonitosti iščemo vedno novih možnosti za uresničitev želja. Verjamemo in upamo, da so ob enem, ko so si naše ženske priborile enakopravno mesto v družbi, tudi sposobne, nositi breme, ki so si ga z uveljavljanjem in vključitvijo v ta proces naložile. Verjamemo in upamo — čeprav je včasih to breme preveliko in razumevanje za razbremenitev premajhno.

Vendar prav ob letošnjem 8. marcu ne moremo mimo tega, da ne bi pomislili na ženske ostalih kontinentov, ki trpe in molče, ko se bore v neenakopravnem boju za pravico in delo, za svobodo in kruh. Njihove izsušene silhuete se že dolgo vrsto let nepriznane sklanjajo nad zgodovino. Medtem ko je vsemu svetu poznana Valentina poletela v vesolje, ko iz vrst žena in deklet socialističnih držav prihajajo iz šol vedno nove inženirke, žene — tehniki, zdravnice, književnice in umetnice, ko so na Azurni obali plaže in bari polni zdolgočasenih žensk, sitih razkošja in blišča, pa tam nekje v Boliviji žena z otrokom v vreči nima koščka kruha, da bi nasitila družino. Brezpravna, nemočna, tako daleč od vsega, kar lahko nudi civilizacija in kultura. Njej podaja roko žena Afrike, krvavo lice dvigajo k nebu žene iz Vietnama, ki jim gore še tiste skromne koče iz slame in blata, kjer umirajo otroci v krvavih in nečloveških spopadih za obstoj in neodvisnost, v borbi za golo življenje. Ko mislimo nanje, nas pretrese: mar res ne bo konec uničevanja in pokolov, mar se vojna v Vietnamu količkaj razlikuje od divjanja fašističnih in nacističnih tolpe v drugi svetovni vojni?

Za te žene ni sonca in svetlobe, zanje ni šopka ob 8. marcu.

Našim delavkam je upravni odbor železarne ob 8. marcu poklonil en dan plačnega dopusta. V kolikor ga ne bi mogle izkoristiti ta dan, je vsaka upravičena, da ga izkoristi naslednji dan, to je 9. marca.

Zaželimo jim, da bi ta dan izkoristile za sproščen oddih v naravi ali v vedri družbi. Vsi pa se bomo potrudili, da v to praznovanje vnesemo tisto, kar nas osrečuje in bo ostalo v svetlem spominu nadaljnjih 364 dni.

MI

Iz delovne enote plavž

Akcijski program in proizvodnja

Akcijski program naše železarne, ki so ga sprejele tudi vse delovne enote, vključuje poleg ostalega tudi znižanje proizvodnih stroškov in povečanje izplenov. Da bi znižali proizvodne stroške, smo na plavžu uvedli dodajanje mazuta in kisika v plavža. Mazut vpihujemo že od avgusta lani medtem, ko smo začeli dodajati kisik redno šele letos v januarju. Vpihovanje mazuta je že v preteklem letu dalo izredne uspehe in to v pogledu zmanjšanja stroškov in povečanja proizvodnje. V kolikor ne bi začeli vpihovati mazut, verjetno ne bi izpolnili letnega načrta, tako pa smo ga presegli in in planirane stroške proizvodnje znižali za več kot pol milijarde starih dinarjev.

V letošnjem letu smo tudi v januarju dosegli kar lepe rezultate, posebno če jih primerjamo z delom v preteklem letu. Januarja 1965 smo od planiranih 10.565 ton grodlja proizvedli le 9.286 ton, prve kvalitete pa smo napravili samo 83 %, druge pa 15,9 odstotkov. Poraba normalnega koksa je znašala 1.136 kg na tono grodlja. V tem mesecu smo imeli 13,27 ur metalurških zastojev, v glavnem so bili to zastoji zaradi zamenjave vetrnih šob, saj smo jih zamenjali kar 17. Zaradi okvar na napravah smo imeli 3,45 ur zastojev. V aglomeraciji je bilo 9,3 % zastojev, skupna proizvodnja

pa je znašala 7.354,49 ton aglomerata. Pražilne peči so v tem mesecu normalno obratovale in so imeli 22 % zastojev. Letošnji januar nam kaže drugačno sliko tako v pogledu proizvodnje, kakor tudi po drugih kazalcih.

Planirano proizvodnjo 11 tisoč 70 ton smo presegli za 4,83 % in proizvedli kar 11 tisoč 605 ton. Prve kvalitete 89,03 % in druge 9,63 %. Poraba normalnega koksa je znašala 875 ton na tono grodlja. Metalurških zastojev smo imeli 2,25 ur, tehničnih pa 3,05 ur.

V aglomeraciji smo imeli 9 % zastojev, proizvodnja aglomerata pa je bila 6.687 ton, kar je za 667 ton manj kakor v januarju leta 1965. Glavni vzrok za manjšo proizvodnjo aglomerata je v tem,

da imamo na vetrilu šibkejši motor. Prav tako smo imeli letos v januarju slabšo mešanico surovin.

Na pražilnih pečeh smo imeli zaradi okvare spodnjega sedla 210 ur zastojev na pražilni peči št. 2 in so znašali skupni zastoji 29,25 % Zaradi tega smo morali zmanjšati v vsipu odstotek praženega siderita, kar nam je delno zmanjšalo proizvodnjo, posebno pa je to vplivalo na kvaliteto grodlja.

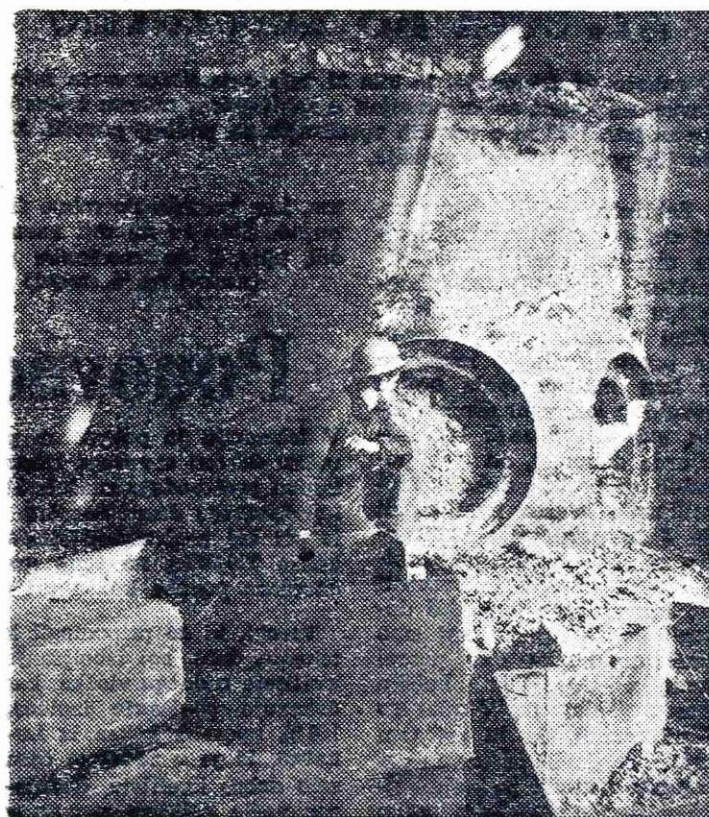
Pri znižanju odsotnosti pa nismo dosegli zaželenega uspeha.

Za uspešno izvajanje akcijskega programa si bomo morali še bolj prizadevati in upam, da bomo dosegli zadovoljive rezultate tudi na ostalih področjih.

Stane Torkar

Železarski globus

ITALIJA. Nova italijanska železarna v Tarentu, ki proizvaja surovo jeklo v velikih kisikovih konvertorjih, je proizvedla v letu 1965 približno 1,5 milijona ton surovega jekla. Valjanih izdelkov je proizvedla 1,6 milijona ton, ker kupuje zaenkrat še del potrebnih ingotov v drugih železarnah.

Poročali smo že, da so v livarni odlili glavo za hidrocentrulo Srednja Drava. Takole izgleda. Ko jo bodo očistili in normalizirali jo bodo odpremili v Litostroj v nadaljnjo obdelavo

Rekreacija ali gostinstvo

Moj namen ni, da bi kakorkoli vplival na to, ali naj zgradimo takomenovani rekreacijski center ali ne. Prav pa bi bilo, da spregovorimo besedo ali dve o tem, če je to v sedanjih okoliščinah možno in potrebno, predvsem pa umestno. In še nekaj. Ali imamo pri sedanjem stanju podjetja sploh denar, da začnemo graditi rekreacijski center takih razmer, kot je bilo navedeno v člankih v zadnji in predzadnji številki »Železarja«? Oprostite, da pripomnim še to, da rekreativne panoge niso samo atletika, drsanje, tenis, odbojka, plavanje itd. Rekreativno vpliva na človeka denimo tudi glasba, gledališče ali npr.: speedway. Ljubitelji teh panog izživljanja oziroma rekreacije bi po

vsej logiki z enako pravico zahtevali, da recimo na Črnem vrhu postavimo koncertno dvorano in stezo za dirkanje z motorji, ali pa kaj drugega.

Vsak, ki v železarni pozna razvoj »dopustništva« ali po novem rekreacije po raznih domovih ali kampih, lahko ugotovi, da so ti hoteli ali kampi, (ki bi jih lahko imenovali tudi rekreacijske centre), v zadnjih letih postali ekonomske enote, ki prodajajo svoje usluge po gospodarskem računu. Če železarna npr. prispeva brezplačno opremo, prevoze, vzdrževanje in podobno, je pač usluga vizuelno nekoliko cenejša. Vendar gre tudi to iz našega skupnega žepa. V bistvu pa naši domovi niso ničesar drugega kot hoteli,

Poškodbe pri delu

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI

MEHANIČNE DELAVNICE

Francu Pogačniku, strugarju v predelovalnih obratih, je med brušenjem potegnulo strugarski nož med brusno kolot in naslonjalo. Pri tem si je poškodoval prst na levi roki.

Janez Jekovec, strojni ključavničar v jeklovleku, si je pri brušenju stikalnih kolot na stružnici poškodoval sredinec na desni roki.

KONSTRUKCIJSKE DELAVNICE

Marko Klinar, skupinovodja — ključavničar v konstrukcijski delavnici, je pri stroju za krivljenje pločevine z drogom pomagal spravljati pločevino v tek. Ker mu je drog spodrsnil, je padel in si pri tem izvinil levo nogo v gležnju.

Stanislavu Vidmarju, pomožnemu delavcu na montaži, je pri odlaganju delov konstrukcije SM peči nosilec, ki je zdrsnil, poškodoval desno nogo.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

Franc Hodnik, instalater v instalacijski delavnici, si je s kislino, ko je odvijal vijake prirobnice, opeknel levo roko.

Franc Mölch, pomožni zidar na gradbenem oddelku, si je pri sestopanju z »ladje« poškodoval gleženj na desni nogi.

PROMET

Anton Trstenjak, premikač ozkotirne proge na prostoru, si je med spenjanjem voz z žico ranil levo oko.

Iliji Mijatoviću, premikaču ozkotirne proge na prostoru, je med spenjanjem voz spenjača stisnila kazalec na desni roki.

Pavel Baloh, kurjač parnih lokomotiv, je med prehodom k lokomotivi stopil na opeko in si izvinil levo nogo v gležnju.

Stanko Furlan, progovni delavec na Jesenicah, si je s svedrom vrtnega stroja, ko ga je prijel in hotel obrniti, poškodoval palec desne roke.

Rudi Malenšek, premikač ozkotirne proge v martinarni, je pomagal razkladati »banje« na nasipu. Ko je žerjav stresel iz banje žlindro, se je dvignil oblak prahu. Med umikanjem pred prahom se je zaletel v na žerjav obešeno kokilo.

TRANSPORT

Vojko Smolej, delavec mladinske brigade, si je pri namočanju transportnega traku poškodoval sredinec na desni roki.

Razpravljali so o regresih in praznovanju 8. marca

Za redno sejo sindikalnega odbora valjarne 1300, ki je bila 23. februarja, sta bili predlagani le dve točki dnevnega reda in sicer razprava o regresih in o praznovanju 8. marca dneva žena.

Kar zadeva regrese, so bili člani sindikalnega odbora enotni, da naj se upošteva prvo varianto, ki je bila predlagana pred kratkim v »Železarnju«. Določena sredstva za regres in nadomestilo za K-15 naj se razdeli na vse člane kolektiva enako in ožje svoje. Člani sindikalnega odbora predlog utemeljujejo s tem, da je prav, da smo tudi pri regresih enaki, razen tistih delavcev, ki imajo neopravičene izostanke. Njim naj bi zmanjšali regres procentualno na število neopravičenih izostankov. Sindikalni odbor valjarne 1300 meni, da je tako prav, ker delavci z neopravičenimi izostanki brez opravičila izostanejo z dela ves dan, čeprav je proizvodnja v obratu planirana na določeno število zaposlenih ljudi. Razen tega pa se moramo boriti za izpolnjevanje akcijskega programa, ki prav tako predvideva zmanjšanje neopravičenih izostankov. Če ne zaležejo vsa opozorila, naj sami občutijo posledice. Glede rekreacijskega centra sindikalni odbor meni, da je treba objekte, ki so že začeti, dograditi in šele potem pride na vrsto rekreacijski center. Prav bi bilo, da bi imela železarna svoj avtobus, ki bi

ga nabavili iz sredstev, namenjenih za rekreacijo. Avtobus naj bi bil na razpolago sindikalnim odborom za izlete in ekskurzije. Člani kolektiva bi lahko tudi sami prispevali za šoferja in gorivo. Le tako bi sindikalni odbori v delovnih enotah lahko tudi v prihodnje organizirali izlete z avtobusi. Avtobuse imajo tudi nekatere druge gospodarske organizacije in ni jim žal. Glede praznovanja 8. marca — dneva žena je bilo predlagano, da praznovanje organiziramo tako kot lani.

Jože Lavrinec

VOEST in LR KITAJSKA

AVSTRIJA. Avstrijska vlada se je odločila, da odpre v glavnem mestu LR Kitajske, Pekingu, uradno trgovsko predstavništvo, kjer se bodo lahko kitajski strokovnjaki dogovarjali z avstrijskimi predstavniki o možnostih sodelovanja med obema državama na industrijskem področju. V ta namen se je pred kratkim mudila v Pekingu delegacija avstrijske železarne VOEST, ki se je s kitajskimi predstavniki razgovarjala o možnostih dobave LD jeklarne LR Kitajski.

Na osnovi čl 22 in 23 Začasnih navodil za urejanje delovnih razmerij v železarni Jesenice in sklepa DS delovnih enot, objavljamo naslednji

RAZPIS

za delovna mesta:

I. V delovni enoti hladna valjarna — žičarna

1. referent priprave dela za hladno valjarno	D-4 1 oseba
2. referent priprave dela za žičarno	D-4 1 oseba
3. glavni delovodja hladne valjarne	D-4 1 oseba
4. dninski delovodja hladne valjarne	D-4 1 oseba
5. pomočnik delovodje hladne valj.	D-4 1 oseba
6. izdelovalec novih votlic v žičarni	D-4 1 oseba

II. V delovni enoti konstrukcijska delavnica — žerjavni oddelk

7. žerjavni strojni tehnik	U-3 1 oseba
8. žerjavni elektrotehnik	U-3 1 oseba
9. pomočnik delovodja	D-4 1 oseba

III. V delovni enoti žična valjarna

10. dninski asistent	U-5 1 oseba

IV. V delovni enoti OTK

11. analitik elektrod	U-4 1 oseba

V. V delovni enoti upravne službe

12. vodja oddelka za obračun materiala	U-5 1 oseba
13. referent za reklamo	U-4 1 oseba

POGOJI:

- Pod 1. in 2. TSŠ in 3 leta prakse na delovnem mestu glavni delovodja ali delovodska šola in 6 let prakse kot glavni delovodja.
3. TSŠ in 5 let prakse na delovnem mestu dninski delovodja ali delovodska šola in 7 let prakse kot dninski delovodja.
4. TSŠ in 3 leta prakse na delovnem mestu pomočnik delovodje ali delovodska šola in 5 let prakse kot pomočnik delovodje.
5. TSŠ in 1 leto prakse na delovnih mestih v hladni valjarji ali poklicna šola in 7 let prakse na delovnih mestih v hladni valjarji.
6. Poklicna šola in 3 leta prakse na delovnih mestih v votličarni ali izpit za VK in 7 let prakse na delovnih mestih v votličarni.
- Pod 7. in 8. TSŠ in 2 leti prakse v stroki.
9. Mojstrska šola kovinske stroke ali poklicna šola — kovinarske smeri z VK izpitom in 8-letno prakso v poklicu.
10. Metalurška fakulteta s 3-letno prakso v valjavski stroki ali metalurški tehnik z 8-letno prakso v valjavski stroki.
11. Visokošolska izobrazba kemične stroke s 3-letno prakso ali srednješolska izobrazba iste stroke z 8-letno prakso v kemični stroki.
12. Ekonomska fakulteta s 3-letno prakso ali ekonomska srednja šola z 8-letno prakso v stroki.
13. Višja komercialna šola z 2-letno prakso v komercialnih poslih ali srednja šola s 5-letno prakso v komercialnih poslih, zaželeno je znanje enega od svetovnih jezikov.
- Prijave z rojstnimi podatki, navedbo šolske in strokovne izobrazbe in opisom dosedanjih zaposlitev, morajo kandidati predložiti v roku 15 dni po objavi razpisa na Kadroviski sektor.

Kadroviski sektor

in turizem

kakršnih je na stotine ob naši obali pa tudi drugje. Razlika je samo v tem, da jih mora železarna upravljati, pvezdravati, plačati komunalne prispevke, skratka ukvarjati se mora z gostinstvom. Če bi preračunali vse stroške, ki nastajajo s tem v zvezi in prišli še to, kar vsak sam plača, bi verjetno prišli na ceno dostojnega hotela kjerkoli v naših letoviščih. Prav gotovo je, da bi velikemu delu našega kolektiva verjetno bolj odgovarjal tak sistem kot pa ta, ki ga imamo danes.

No, povrnimo se k rekreacijskemu centru. Recimo, da ga bomo zgradili na Črnem vrhu in da bo opremljen z atletskimi stezami, tenis igriščem, bazenom za kopanje, kegljaško stezo, umetnim ledom,

nogometnim igriščem, igriščem za odbojko itd. V predzadnjem članku omenja pisec, naj bi bil to objekt, ki naj bi zadovoljil potrebe vse občine. Jaz si predstavljam, da bo to nekak hotel, opremljen z nekaterimi športnimi objekti, ki bodo verjetno silno slabo izkoriščeni. Kaj mislite, kdo bi na primer pozimi šel kegljat (mislim kegljače na ledu), ali drsat po končani dnini, ko vemo, da nam je led na voljo pod Mežakljo (ki tudi ni bil poceni) in ko vemo, da je ob 17. uri tema. Ali, kdo se bo šel poleti kopat na Pristavo, verjetno v manjši bazen z mrzlo vodo? In kdo bo na primer šel trenirati odbojko na Črni vrh, ko ima igrišče pod Mežakljo!

Poleg tega imamo v okolici Jesenic nekaj čudovitih rekreacijskih centrov, ki so svetovno znani. Ali ni pozimi denimo Kranjska gora čudovit rekreacijski center? Razpo-

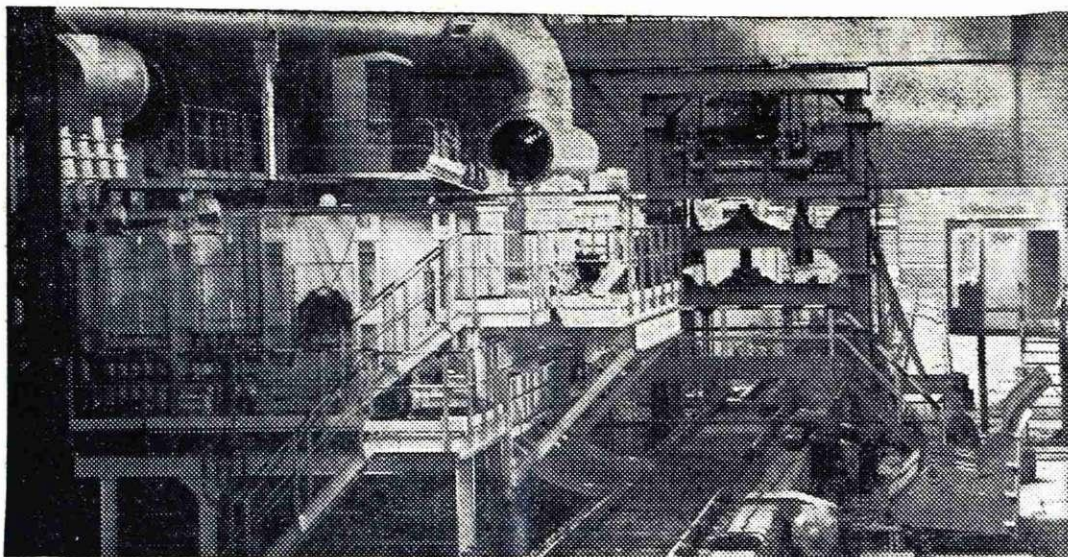
laga z ledom, čudovitimi smučišči, restavracijami, skratka center je tu in ga kot takega zelo resno jemljejo Italijani, Avstrijci, Holandci, Nemci, pa tudi Ljubljancem in Zagrebčani. In poleti so nam na voljo rekreacijski centri na Bledu, v Bohinju, pri Šobčevem bazarju, dolina Vrat, Vrščič, Krma itd. V vseh naštetih krajih je za rekreacijo vse nared in nam ni treba napraviti drugega kot da gremo tja in izkoristimo usluge, ki so nam na razpolago. Kolikor jaz vem, to mnogi že delajo.

In končno, pod Golico je že hotel, žičnica na Črni vrh s planinskimi domovi. Ali moremo te objekte negirati kot rekreacijske centre? Menda ne! Zdi se mi, da bi z izgradnjo takega objekta kot je predlagano v raznih člankih, naredili nekaj takega kot veliko cerkev, kamor bi nekako morali vsi hoditi

k maši. Mislim tudi, da si danes vsak po svoji volji in možnostih izbira kraj, kamor bo šel na oddih, naj si bo to poleti ali pozimi. Če je pa že tak center potreben, bi ga morale graditi turistične organizacije ali pa občina, ne pa železarna.

Zadnji največji problem bo najbrž financiranje. Ne vem, če ni naivno pri sedanjem stanju odvajati kakršnakoli večja sredstva, ki se ne bodo tako kmalu amortizirala. Ali ne bi bilo koristneje okrepiti obstoječe športne objekte, ki niso tako strašno slabi in razviti tako imenovano rekreacijsko dejavnost preko športnega, planinskega in turističnega društva. Te ustanove so po mojem mnenju edine poklicane, da rešujejo ta problem v okviru možnosti, ki jih imamo. In te niso tako velike kot si jih želimo in kot jih včasih vidimo.

Jože Ulčar

Potisna peč v novi valjarni Bela

21. seja delavskega sveta železarne

(nadalj. s 1. strani)
prihodnje redno polletno analizira ter poroča o tem delavskemu svetu.

Vzporedno z zaključnim računom železarne so potrdili zaključne račune Železarskega izobraževalnega centra, Obratne ambulante in Gostinske enote Železar. Tudi ti zaključni računi kažejo boljše uspehe.

Preden so razpravljali o zaključnem računu in ga potrdili, so pregledali še inventurne razlike. Poročilo komisije kaže, da razlike niso velike in da je presežek večji od primanjkljaja. Ugotovili pa so, da so največje razlike nastale pri polizdelkih in končnih izdelkih. Temu so vzrok predvsem zamenjave, ker ne obvestimo pravočasno ali pa sploh ne knjigovodstvo o spremembah kvalitete skupine. Zato so naročili upravi, da uredi pravočasno obveščanje, bodisi da gre za spremembo kvalitete skupine ali za novo kvaliteto oz. nov izdelek.

V nadaljevanju seje so člani razpravljali o poročilih komisij za nagrajevanje, za gospodarstvo, za prošnje in pritožbe ter disciplinske komisije. Po njihovih predlogih in razpravi so sklenili:

1. Z namenom, da se ureddijo obveznosti oziroma pravice delovnih enot do odstopljenih sredstev za kritje OD v času bolovanja do 30 dni:

— Sprosti se uporaba prihranjenih sredstev v skupnem znesku 6.490.989 din delovnim enotam za kritje preventivnih ukrepov za izboljšanje zdravstvenega stanja.

— Sredstva, zbrana kot rezerva železarne, ki znašajo 7.487.751 din, bomo uporabili za pokritje pol več izplačanih nadomestil v delovnih enotah. Razlika, ki bo pri tem nastala in znaša 131.066 din, naj ostane zaenkrat nezazporejena.

— Drugo polovico nepokritih izplačanih nadomestil morajo delovne enote pokriti iz svojih osebnih dohodkov s tem, da za ta znesek zmanjšajo obvezno rezervo. Lahko pa za to uporabijo prihranjena sredstva iz prejšnjega leta, če jih še niso iz-

koristile. Delovnim enotam, ki nimajo obveznih rezerv, bo manjkajoča sredstva pokrila železarna iz skupnih sredstev, vendar bo to kritje smatrala kot posojilo.

2. V zvezi z razpravo o obveznih rezervah, ki so jih delovne enote formirale do 31. decembra 1965, je delavski svet sklenil, da morajo delovne enote iz teh rezerv najprej pokriti polovico več izplačanih nadomestil za bolovanja do 30 dni, ostanek pa lahko prenesejo v letošnje leto, vendar kot neobvezno rezervo. Če delovna enota v obvezni rezervi nima kritja za izplačilo nadomestila, se zadolži kot da je najela posojilo. Nepokrita posojila, ki so jih najele delovne enote v letu 1965 za reševanje kritične situacije, je delavski svet v celoti odpisal.

3. Zaradi potrebe po bolj stimulativnem nagrajevanju v delovni enoti plinske in vodne energije, je delavski svet na predlog komisije za nagrajevanje potrdil spremembo formiranja mase osebnih dohodkov v tej enoti na ta način, da delovna enota formira maso osebnih dohodkov v višini 40 % na

osnovi proračunske določene vsote, ki znaša 7.637.375 din mesečno pri določenem stališču. Ostalih 60 % mase pa enota formira po doseženem rezultatu proizvodnih enot, ki jih plinska in vodna energija oskrbuje z energijo. Določeni so tudi razni korektivni faktorji. Sprememba velja od 1. 1. 1966.

4. Na predlog gospodarske komisije je delavski svet odobril:

— bonifikacijo na osnovi reklamacije inozemskemu kupcu za paličasto jeklo in kotlovsko pločevino.

— nakup osebnega avtomobila Mercedes 250 S iz že odobrenih in zagotovljenih sredstev amortizacije za zamenjavo.

— likvidacijo popolnoma amortiziranega avtomobila Mercedes 170 in brezplačen prenos tega na AMD Jesenice.

5. Na tej seji so sprejeli še pravilnik o varovanju poslovne tajnosti, reševali nekatere pritožbe ter imenovali v svet zavoda Železarskega izobraževalnega centra za predstavnike železarne tov. Ivana Sodjo, inž. Aleksandra Kavčiča in Rada Simikiča. M. P.

Ponovno rekord pri plavžih

(nadalj. s 1. strani)
Kakšen vpliv na obseg proizvodnje in porabo koksa imajo delovni pogoji plavžev, nam nazorno kaže tabela, v

	proiz- vodnja	spec. vsip. koksa	poraba izplen iz cel. vsipa	dodatek mazuta	kisika
januar + februar 1965	17.273 t	1.134 kg/t	35,58 %	—	—
januar + februar 1966	22.888 t	829 kg/t	41,94 %	68 kg/t	35,15 kg/t

Iz te tabele je razvidno, da je bila v januarju in februarju 1966 proizvodnja surovega železa za 5.615 ton višja kot v istem času leta 1965, kar je že celomesečna proizvodnja enega jeseniškega plavža.

Poraba vsipnega koksa je bila v istem obdobju za 305 kg na tono grodlja nižja. Če od tega celokupnega prihranka koksa odštejemo prihranek, ki je nastal zaradi izboljšanja rudnega vložka, ki je razviden v iz-

kateri navajam podatke o proizvodnji za januar in februar 1965 v primerjavi z enakim obdobjem leta 1966:

boljšanju izplena za 6,36 %, potem ugotovimo, da znaša prihranek zaradi dodatka mazuta, ki smo ga vpihovali v plavže, v tem obdobju za okrog 140 kg koksa na tono grodlja, kar je vsekakor spodbudno za nadaljnjo modernizacijo dela pri naših plavžih, ki bo s povečano proizvodnjo in znižanjem proizvodnih stroškov grodlja v že razmeroma zelo kratkem času lahko povrnila vložena sredstva v zastarele obrate. Globočnik

Regresiranje vozovnic za vlak

Predlog UO, da se regresirajo mesečne vozovnice samo do razdalje 30 km — razliko naj bi plačal delavec sam — je naletel na precej močan odmev; zato je bilo sklenjeno dati predlog v diskusijo in odločitev vsem tistim, ki se vozijo na delo v našo tovarno iz najbolj oddaljenih krajev.

V ta namen je kadroviski sektor izvedel anketo o mnenju vseh prizadetih delavcev, da bi na osnovi njihovih odgovorov laže in objektivno sestavili končni predlog za rešitev problema teh vozačev. V anketi so bile predvidene štiri možne variante:

1. znesek za vozovnico nad 30 km bi v celoti prispeval delavec sam.
2. skušal bi si najti stanovanje bliže železnici
3. preselil bi se v naše samske domove
4. poiskal bi si zaposlitev bliže svojemu domu

Zadnje tri variante se nanašajo na primer, če bi bila lastna udeležba pri plačevanju vozovnice previsoka za materialno stanje v družini. Za tiste, ki imajo v teh krajih hišo, pa bi seveda prišli v poštev prva in četrta varianta.

Delavcev, ki se vozijo iz krajev, oddaljenih več kot 30 km, je v podjetju 131. Izmed stodesetih (toliko je bilo anketiranih), se jih je 61,8 % odločilo za prvo varianto — razliko nad 30 km bi torej plačevali sami; 7,3 % bi se jih skušalo zaposliti bliže svojemu stanovanju — to so predvsem delavci iz kranjske smeri, saj tisti iz goriške smeri te možnosti skoraj ni majo; 13,6 % bi si jih poiskalo stanovanje na Jesenicah ali v bližnji okolici, vendar moramo omeniti, da so možnosti za družinsko stanovanje na Jesenicah zelo majhne — 31. 1. 1966 je bilo v železarni na stanovanjski komisiji vloženi 609 prošenj. Kljub temu pa bi morali imeti delavci, ki bi se želeli iz teh krajev preseliti na Jesenice, prednost pred priseljenci iz ostalih republik. Le 17,3 odstotka anketirancev pa je pripravljenih, da ostanejo v naših samskih domovih. To je povsem razumljivo, saj prevladujejo poročeni delavci, ki bi imeli v tem primeru dvojne izdatke: v samskem

domu zase in doma za družino, da ostalih problemov, ki bi se pojavili s tem v zvezi, sploh ne omenjamo.

Pri omenjenih rezultatih moramo upoštevati še eno pomembno dejstvo: 76 % teh delavcev porabi vsak dan 3,5 do 4 ure svojega prostega časa pot na delo in nazaj domov. To je v glavnem neizkoriščen čas, ki se mu pridruži še visok izdelek za mesečno vozovnico. Vozači pa so v več primerih mnogo na slabšem, kot domačini.

Upoštevajoč omenjene rezultate in izračune o izdatkih železarne za regresiranje mesečnih vozovnic smo prišli do zaključka, da do dokončne rekonstrukcije podjetja ostanemo pri dosedanjem načinu regresiranja (železarna prispeva torej doplačilo k celotni razdalji), ker so nam delavci nujno potrebni. Te zaključke smo predlagali tudi upravnemu odboru v dokončno potrditev.

Tušar Albina

Železarski globus

JAPONSKA. Največja japonska železarska družba Yawata Iron & Steel Co. je naročila v japonskih ladjedelnicah dve veliki ladji za prevoz premoga in železne rude iz Avstralije na Japonsko. Prva bo imela nosilnost 76.200 ton ter bo zgrajena ob koncu leta 1967 in druga 54.200 ton ter bo predana naročniku v začetku leta 1968.

KANADA. Kanadske železarne so po letu 1950 izredno povečale proizvodnjo raznih vrst cevi. Tako je narastla proizvodna kapaciteta tega železarskega izdelka od 414.000 ton v letu 1952 na 2,35 milijona ton v letu 1964. Proizvodnja cevi kanadskih železarn danes praktično krije domače potrebe.

ZDA. V raziskovalnem institutu »Youngstown Research and Development Co. (Ohio) so razvili novo napravo za hladno valjanje imenovano »Taylor«, ki lahko valja trakove do najmanjše debeline 0,025 mm. Uporabljali jo bodo za valjanje trakov za belo pločevino, nerjavečega jekla in orientirane elektro pločevine.

Vpis otrok, rojenih leta 1959 v šolo

Ravnateljstvi osnovnih šol »Prežihov Voranc« in »Tone Čufar« na Jesenicah sporočata staršem, da bo vpisovanje novincev v prvi razred

v sredo, 9. marca,
v četrtek, 10. marca in
v petek, 11. marca letos

vsak dan dopoldne od 9. do 11. ure in popoldan od 15. do 17. ure.

Vpisani bodo otroci, rojeni leta 1959; pogojno pa še otroci, rojeni v januarju, februarju in marcu leta 1960, če bo to dopuščala zmogljivost šole.

Za vpis naj starši predložijo izpisek iz rojstne matične knjige, za pogojne pa še potrdilo zdravniika in psihologa, da so telesno in duševno dovolj razviti.

Tretji občni zbor DIATI Jesenice Nad pol milijarde prihranka v treh letih

V soboto, 26. februarja, je bil tretji občni zbor Društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice. Čeprav udeležba ni bila najbolj zadovoljiva (odsotnost zaradi dela in oddaljenosti), so se prisotni temeljito pomenili o delu in problemih, ki so tesno povezani z dejavnostjo društva.

Iz poročila predsednika Nika Bernarda je bilo razvidno, da se je društvo ukvarjalo z utrjevanjem organizacije in izvajanjem statutarnih določil DIATI, sprejetih ob ustanovitvi pred petimi leti. Poleg tega je poskušalo kar največ pomagati članom pri uveljavljanju njihovih predlogov in ocenjevanju. Sodelovalo je kar najtesneje z upravo naše železarne kot s komisijo za ocenjevanje predlogov pri DSŽ.

DIATI Jesenice šteje trenutno 155 članov. V zadnjem času so sicer pridobili nekaj novih članov, prav toliko pa jih je odstopilo zaradi upokojitve, odselitve in podobno. Od teh je 118 KV in VK delavcev in le 37 inženirjev in tehnikov. Okoli 300 raznih avtorjev pa se v društvu še ni včlanilo kljub minimalni članarini. Vzrokov za to je več: nezainteresiranost avtorjev zaradi slabe stimulacije, nerazumevanje in slaba podpora nadrejenih, kakor tudi birokratski proces od ideje do realizacije predlogov. To so težave, ki jih društvo poskuša odstraniti. Še vedno pa je DIATI Jesenice eno najmočnejših in najuspešnejših tovrstnih društev v naši republiki. Veliko nezainteresiranost do dejavnosti DIATI Jesenice kažejo nekateri forumi v komuni, kakor tudi obrtno industrijska podjetja, saj razen železarne, ki je kolektivni član društva, ostala podjetja niso poslala svojih predstavnikov na občni zbor, čeprav se je upravni odbor društva povezal z njimi in hotel sodelovati.

Iz statistike DIATI je razvidno, da so avtorji uveljavili v zadnjih treh letih 151 predlogov in tako prihranili gospodarstvu preko 590 milijonov dinarjev. Za svoja prizadevanja pa so dobili le 7.457.000 dinarjev odškodnin oziroma nagrad. Te številke

nam povedo, kakšne uspehe lahko pričakujemo prav od te dejavnosti v našem ožjem merilu, da ne govorimo v celotnem državnem gospodarstvu.

Povprečno 50 predlogov letno je za tako velik kolektiv kot so Jesenice odločno premalo. To dejavnost je nujno treba podpreti in omogočiti avtorjem uresničevati njihove predloge in zamisli, saj moramo le v tem iskati neprecenljive rezerve za povečanje proizvodnje in storilnost. V inozemstvu zelo podpirajo to dejavnost. Visoko gospodarsko in tehnično razvite ZDA hočejo imeti milijon izumiteljev in racionalizatorjev za pospešen razvoj svoje razgibane industrije. Seveda tudi predloge oziroma avtorje bolje stimulirajo. Uspehi ne izostanejo. Zato je bilo na primer v Zahodni Nemčiji lani 58.188 patentnih prijav, pri nas v Jugoslaviji pa le 1837 in še od tega komaj polovico od domačih avtorjev. To je prevelika razlika, če upoštevamo, da se naša država danes tudi že uvršča med industrijske države.

Tako iz poročila kot iz razprav članov so bile razvidne enake težnje in ugotovitve. Več podpore in vsestransko razumevanje za to dejavnost in boljše stimuliranje predlogov. V ta namen usklajuje UO DIATI z železarno nov oputek pravilnika, ki ga je dobil od republiškega odbora. Sodelovati pa bo treba tudi z ostalimi podjetji v občini in organizirati sekcije. Pospešiti je treba postopek reševanja in ocenjevanja posameznih predlogov, zainteresirati vodstva obratov, da bodo nudila pomoč članom, kakor tudi organizirati strokovna predavanja s člani DIATI po posameznih skupinah dejavnosti. Še bolj pereče je vprašanje službene (Nadaljevanje na 12. strani)

GUSTI
BIZJAK

10 DNI V KAIRU IN GORNJEM EGIPTU

Jugoslovanski odred v sestavi sil OZN na Sinajskem polotoku sestavlja redni pripadniki JLA, ki se menjajo vsakih šest mesecev. To dobo je prebil v tem odredu tudi naš nekdanji sodelavec Gusti Bizjak. V času dopusta si lahko vsak ogleda Kairo in Gornji Egipt. Ta dopust oziroma ogled Kaira in Gornjega Egipta bo opisal avtor v nekaj nadaljevanjih.

Združena arabska republika ali kratko ZAR se razprostira na severovzhodu Afrike in Arabskega polotoka. Sueški prekop jo deli na Egipt in na Arabski polotok. Ta prekop je izrednega pomena za to deželo, saj jim prinese največ dohodka. Ostali dohodek te dežele so še južno sadje, razni svileni izdelki in pa seveda turizem. Zelo cenijo tudi reko Nil, ki je zelo koristna za to deželo, saj jim namaka polja, na katerih uspevajo razne kulture in prvovrstno južno sadje. V zgornjem toku Nila gradijo tudi največjo hidrocentralo — Asuan z letno zmogljivostjo 10 milijard kWh. Torej bo po zmogljivosti večja od centrale Kujbišev v Sovjetski zvezi, ki jo smatrajo za največjo na svetu. Pregrada te velikanke hidrocentrale bo visoka 111 m, vanjo pa bodo vgradili več kot 43 milijonov m³ betona oziroma gradiva, kar je sedemnajstkrat več kot ga vsebuje največja piramida. Ko bo hidrocentrala zgrajena, se bo tudi narodni dohodek precej povečal — za okoli 234 milijonov egiptovskih funtov; en egiptovski funt velja 3.500 starih dinarjev.

ZAR je precej bolj prostrana dežela kot naša republika in ima blizu 22 milijonov prebivalcev, ki so v glavnem Arabci. V glavnih mestih pa je tudi precej Evropejcev. Važnejša turistična mesta so Kairo, Giza z znamenitimi piramidami, Aleksandrija in Luksor ter Asua.

Kairo sem obiskal v najlepšem času, to je v decembru, ko je ozračje najprijetnejše — ni ne peklenke vročine, ki vlada čez leto, mraza pa sploh ne poznamo. Mesto lahko prištejemo med velemesta. S predmestjem šteje 4 milijone prebivalcev. Središče je prekrasno in leži na obeh straneh Nila. Lepi nasadi, botanični vrtovi s tropskimi rastlinami, veličastni Nil, vse to posebno zablesti ob sončnem zahodu, ko se žametno rdeča svetloba razlije po vsej okolici in se barve spreminjajo, dokler sonce ne zaide — takrat je že popolna tema.

Zvečer zažari Nil v tisoč lučkah, kajti precej prebivalcev prebiva na vodi v plavajočih kolibah. Toda na vodi niso samo kolibe revnejših prebivalcev, ampak tudi prave vile in luksuzno opremljeni barji in nočni klubi, ki jih odpro v poznih večernih urah. Svojevrstno doživetje je nočna vožnja z ladjo po Nilu. Kairo sploh zaživi šele zvečer. Promet je tako gost, da se zelo težko prebijaš skozi velike množice ljudi, ki šele sedaj hite po opravkih. Najbolje je, da zaustaviš taksi, ki jih po vsem mestu kar mrgoli in jih tudi lahko spoznaš, ker so vsi pobarvani enako črno belo. Niti niso tako dragi. Začetna cena je 6 piastrov (1 piaster je stoti del funta), tako da plačaš za polurno vožnjo po mestu okoli 1000 dinarjev. Vozniki so uslužni, prijazni in pravi mojstri v vožnji skozi gost promet, kjer je včasih le še nekaj

milimetrov prostora; vsa parkirana vozila so tako tesno druga za drugim, da niti prsta ne moreš vtakniti vmes.

Jugoslovani smo v Kairu in tudi v ostalih krajih uživali poseben ugled. Dovolj je bilo omeniti, da sem iz Jugoslavije, pa so me brž dopolnili: »Aha Tito, Tito,« se mi smehljali in niso vedeli, kako bi pomagali.

Trgovina se odvija kar na ulici, kjer dobiš vse. Arabci slove po vsem svetu kot zelo dobri trgovci in povsod sem se lahko o tem na lastne oči prepričal ter seveda občutil. Tako prepričevalno znajo govoriti, vmes pa vpijejo in prepričujejo, kako je stvar odlična, mahajo z rokami, te vlečejo nazaj, če hočeš oditi, ti ponujajo malo ceneje in tako naprej, dokler se ne razjezijo, če opazijo, da ne nameravaš nič kupiti.

Namenil sem se kupiti album za fotografije z lepimi ornamentami. Začel sem se pogajati za ceno in se tudi pogodil za 30 piastrov. Bil sem prepričan, da sem napravil dobro kupčijo, toda ko sem album odvil, so se listi kar razleteli po tleh in so mi ostale v rokah samo platnice. Ni mi preostalo drugega kot da vse skupaj zavrzem. Naučil pa sem se le nekaj, namreč da od Arabca nikdar ne kupuj »mačka v žakliju«. Ne smeš mu pustiti, da ti kupljeno reč zavije v papir, saj bo hitro in spretno podtaknil kaj slabega, ne da bi opazil.

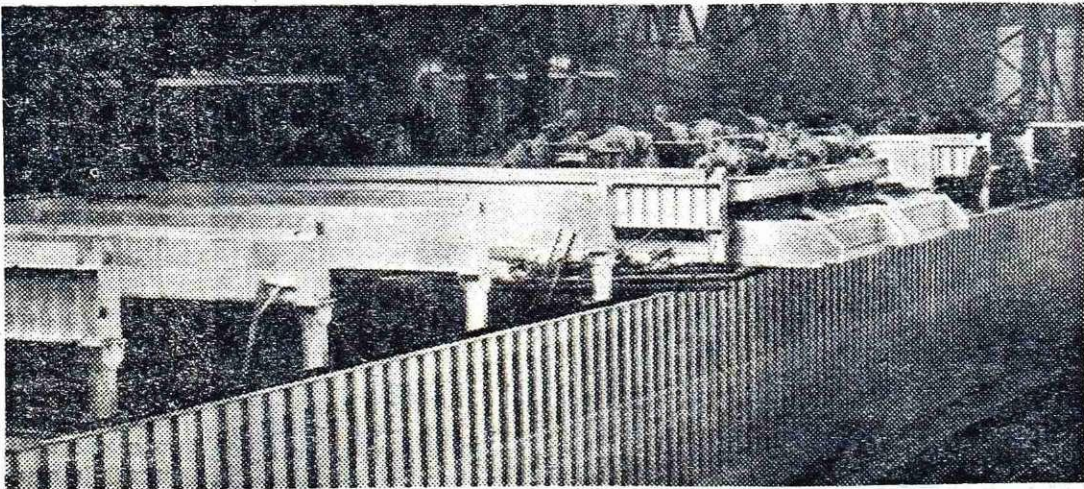
(Nadaljevanje prihodnjic)

12 kolajn smučarjem

Letošnjega 21. državnega prvenstva v alpskih disciplinah za člane in članice, ki je bilo na Jahorini, se je udeležilo tudi precej naših smučarjev. Upravni odbor Športnega društva Jesenice je pravilno sklepal oziroma odločil, da pošljemo na Jahorino najboljše tekmovalce, saj so prinesli domov kar 4 zlate, 4 srebrne in 4 bronaste kolajne. Najboljši je bil Peter Lakota, saj je v smuku in slalomu osvojil zlato odličje, na 2. mesto se je uvrstil Andrej Klinar, ki pa je imel na Jahorini smolo in bi mu poleg srebra pripadalo v kakšni disciplini tudi zlato. Sreča se je nasmehnila Mirku Klinarju v veleslalomu, saj je pustil za seboj vse tekmovalce in potrdil, da je veleslalom disciplina, ki mu najbolj leži. Naš najmlajši predstavnik Blaž Jakopič se je v tej elitni skupini kar dobro znašel in dosegel lep uspeh v smuku, imel pa je smolo v slalomu in veleslalomu, tako da je moral prekiniti s tekmovalnjem. Vseeno pa je dokazal,

da moramo v prihodnje računati tudi z njim. Tudi naši ostali predstavniki so se na Jahorini uvrstili odlično. Mlada članica Romana Kleindienstova letos prvič tekmuje v članski vrsti in je dosegla odlično 3. mesto v kombinaciji in k že osvojenim štirim zlatim kolajnam dodala še eno bronasto. Če bi ji bila sreča naklonjena, bi lahko zbirko kolajn še bolj popestrila.

Torej z uspehi naših tekmovalcev smo lahko zadovoljni in upravičeno upamo, da doseženi uspehi niso le rezultat športne sreče, temveč znamenje, da smučanje na Jesenicah dobiva sloves, ki ga je že imelo. Smučanje je šport, ki ga na Jesenicah gojimo množično, to pa je zagotovilo, da bo izbira tekmovalcev v prihodnje še večja. Da bi primat obdržali, bo treba verjetno misliti na trenerja iz inozemstva, saj je konkurenca vsako leto večja. Ne držimo križem rok in čakajmo, da bi nas drugi prehiteli. To sicer (Nadaljevanje na 11. strani)

Globinska peč, ki ima tri komore, v novi valjarni Bela

Novi podvoz-velika pridobitev za Jesenice

Glasbena šola Jesenice

V soboto, 26. februarja, so na Jesenicah svečano izročili prometu nov podvoz in most čez Savo. Predsednik Skupščine občine Jesenice Ludvik Slamnik je zbranim predstavnikom družbeno političnih organizacij, predstavnikom »Gradisa« in vsem ostalim gostom omenil izreden pomen novega podvoza, ki bo v prihodnje povezoval Jesenice z magistralo Jesenice—Ljubljana—Zagreb in še naprej proti jugu. Novi podvoz so začeli graditi pred šestimi leti. Gradili so ga v treh etapah in sicer najprej predor pod tiri, nato

priključke na severni strani in končno še most čez Savo iz prednapetega betona. Celotno gradnjo sta investirala Železniško transportno podjetje in Skupščina občine Jesenice. Za gradnjo novega podvoza in mostu čez Savo so v minulih šestih letih porabili 380 milijonov starih dinarjev. V objekt so vgradili okrog 8.000 m³ betona in 300 ton jekla.

Tov. Slamnik je pohvalil

podjetje »Gradis«, ki je opravilo gradbena dela in še posebej tov. Vovka, šefa »Gradisa« na Jesenicah in njegovega pomočnika tovariša Bertonclja za izredno prizadevnost in požrtvovalnost. Poudaril je, da pomeni izgradnja novega podvoza eno največjih delovnih zmag po osvoboditvi in veliko pridobitev za železarske Jesenice.

Čudno se nam zdi, zakaj otvoritvena svečanost ni bila organizirana tako kot smo bili to vajeni doslej. Tudi ob

manjših delovnih zmagah so na novih objektih izobesili državne in partijske zastave in obvestili občane, da bo ta ali oni objekt izročen namenu. Zanima nas, kdo bi moral poskrbeti za vse to: družbeno politične organizacije, izvajalec del, investitorji ali kdo drug? Upamo, da bomo v prihodnje ob takih primerih poskrbeli tudi za te stvari, ki se nam zdijo morda na prvi pogled malenkostne, vendar niso.

— or

Glasbena šola Jesenice je učila svoje gojence vsa dosežanja leta togo po zastarelem učnem načrtu. Z letošnjim letom pa je prešla mejo zgolj klasičnega vzgajanja

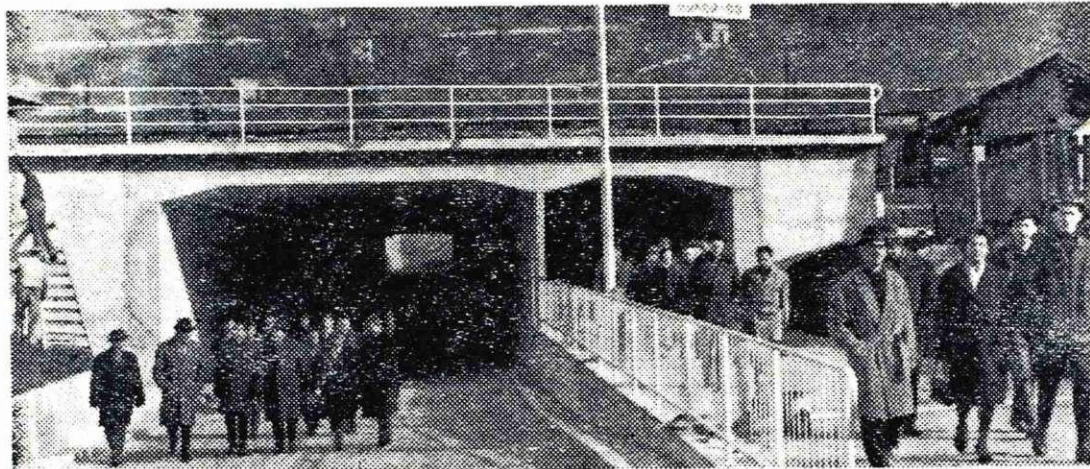
gojencev. To je dokaz, ki je kestra, ki je Glasbena šola da s koncertu

V Sisku pripravljajo raz

Občinski odbor Ljudske tehnike v Sisku pripravljajo v okviru proslav v počastitev 25-letnice revolucije zanimivo razstavo umetniške in dokumentarne fotografije v črno beli in barvni tehniki z naslovom »Čelik i nafta«. Razstava bo zanimiva tudi za ljubitelje kino foto tehnike z Jesenic in ostalih železarskih centrov.

Razstave se bo udeležilo veliko ljubiteljev fotografije z Jesenic in okolice, ki bodo pripravili najnovejša umetniška dela. Rok za prijavo je kratek, vendar smo prepričani, da bodo naši fotoamaterji lahko posneli čim več motivov o naši železarni, le-te pa morajo pred-

ložiti do 20. V. njena razstava nju in delu ter delavcev polj to ureje ju revolucije odprta od 20. 30. julija. Mc prav, če bi p stavo predili senice, če že vsaj takrat, praznovati 100 stoja naše ž bi bi dogod vrste za na kraj in prikaz sti devlinih umetniške in tarne fotograf in tra bo črtnim prip bo do prazi letnici železar pripravljena.

Udeleženci otvoritve so si ogledali novi podvoz in most čez Savo

III. plenum Zveze kulturno prosvetnih organizacij

V sredo zvečer je bil v seji sobi občinskega komiteja ZKS III. plenum Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice. Razen članov plenuma se je seje udeležilo tudi več povabljenih gostov, med njimi zborovodje in organizacijski vodje posameznih pevskih zborov, ansamblov zabavne glasbe in prijateljev gledališča.

Najprej je Janez Kavčič v uvodni besedi nanizal nekaj podatkov, ki so privedli gledališče tako daleč, da je bilo

potrebno uvesti prisilno upravo. Ob koncu uvodne besede je še dodal, naj tudi Zveza pove svoje mnenje in stališče glede vprašanj, ki se nanašajo na nadaljnji razvoj gledališke dejavnosti pri nas. V razpravi je sodeloval tudi Ivo Ščavničar, njegove misli pa bi lahko upoštevali pri izdelavi koncepta. Plenum meni, da bi moralo gledališče nuditi vsestransko pomoč tudi ostalim igralskim skupinam na področju naše občine. Zato bi morali imeti v

gledališču še enega režiserja, okrepiti pa bi morali tudi servisno službo.

Tov. Jože Varl je na kratko opisal problematiko vokalne in zabavne glasbe v naši občini. Problematika pevskih zborov ni rožnata. Da bi stanje izboljšali, bo treba tudi delo glasbene šole prilagoditi potrebam pevskih zborov. Učencem naj bi glasbena šola nudila tudi tisto, kar potrebujejo oziroma bodo potrebovali v amaterskem pevskem zboru. Posamezna društva bo-

do morala posvetiti večjo skrb izbiri kadrov za vodenje pevskih zborov, glasbena šola pa naj bi pripravila ustrezen tečaj. Prof. Janko Pribošič je v svoji razpravi povedal, da je treba že v osnovni šoli poskrbeti za kvalitetnejši kader, ki bo znal navdušiti naše najmlajše za petje in sodelovanje v pevskem zboru. Tudi revije, kjer nastopajo številne igralske skupine, pevski zbori, zabavni orkestri, lahko mnogo pripomorejo k izboljšanju situacije.

Opozorje je n uspele revije, zirajo v kran dodal, da so i ristne toda l vseh otanka ne, v nasprotn je bolj, da jih

V dugem obravnavali še zabavnih orke jeli sklep, da v naprej priza orkestra pridol vanje pri prire organizirajo dr

Vrvico je prerezal Ludvik Slamnik, predsednik Skupščine občine Jesenice

24. nadaljevanje

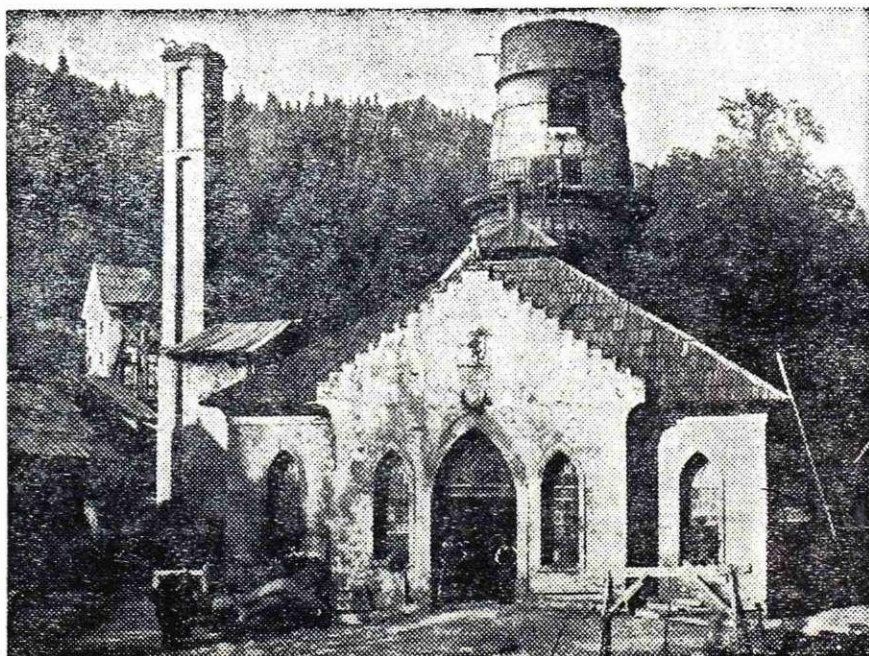
Peter: Vidim, da bi že rad zaključil današnji razgovor, ki je bil precej dolg. Vendar prej bi rad slišal še nekaj. Ali mi lahko poveš, kako je bilo z razvojem železarstva pri nas?

Oče: Pričakoval sem to vprašanje. V naši državi kažejo izkopanine, da so na mnogih krajih proizvajali jeklo iz železne rude. V Makedoniji, predvsem pa v Bosni, imamo številna nahajališča velikih količin žlindre, ki nazorno dokazujejo, da so tam naši predniki v za takratne razmere velikih količinah predelovali železno rudo v jeklo. Tudi v naši ožji domovini Sloveniji je veliko krajev na Dolenjskem, Notranjskem, Gorenjskem, Štajerskem in Koroškem, kjer so že v predzgodovinski dobi proizvajali jeklo. Na ljubljanskem barju so izkopali poškodovane čolne, na katerih so našli dobro izdelane žeblice in vezi, kar dokazuje, da so že v času mostiščarjev, torej že dolgo pred prihodom Rimljanov, poznali jeklo.

Peter: Na Jesenicah obstoja še danes ena izmed naših največjih železarn.

Oče: Nastanek te železarne je z zgodovinskega stališča zelo zanimiv. V sredini 19. stoletja so številni

majhni in zastareli železarski obrati, ki so bili raztreseni po različnih krajih Gorenjske, kot Kropa, Kam-

Plavž na Javorniku na prehodu iz 19. v 20. stoletje

na Gorica, Železniki, Bohinjske, čutili vedno bolj renčni pritisk, ki je bil p razvoja železarske tehnike v Zato ti majhni obrati niso stanju ostati tako razporejeni bili prej. Posledica tega je b 1869 ustanovitev novega en podjetja pod imenom Kranj dufrijska družba, ki je pos prevzela vse železarske obr Gorenjskem. Kranjska indu družba je postopoma prera za takratne razmere veliko i sko podjetje, ukinjala nered obrate v ostalih krajih ter točila svojo dejavnost na Jes Ob koncu 19. stoletja so zgr Jesenicah celo vrsto novih c ki so postali zamelek mode seniške železarne. Ta se je v letih pred drugo svetovno precej modernizirala in zgra prvi plavž. Poseben razvoj i ditev vrste novih modernih pa je železarna doživela v l drugi svetovni vojni. Kot tal poznano danes in se še razv izgrajuje naprej. Poleg tega imamo v Sloveniji še dve ž v Štoreh in Ravnah, ki sta s

Jesenice goji tudi zabavno glasbo

gojencev.
To je dokazal najlepši prvi koncert simfoničnega orkestra, ki je izredno uspel. Glasbena šola je uspela tudi s koncertom narodne in

Pravljajo razstavo

ložitni do 20. V. žiriji. Omenjena razstava o življenju in delu železarjev ter delavcev z naftnih polj bo urejena v muzeju revolucije v Sisku in odprta od 20. junija do 30. julija. Morda bi bilo prav, če bi podobno razstavo uredili tudi na Jesenicah, če že ne prej, pa vsaj takrat, ko bomo praznovali 100-letnico obstoja naše železarne. To bi bil dogodek posebne vrste za naš železarski kraj in prikaz zmogljivosti številnih mojstrov umetniške in dokumentarne fotografije. Čas hiti in treba bo začeti z načrtnimi pripravami, da bo do praznovanja 100-letnice železarne razstava pripravljena. Žuro

Opozorje je na izredno lepo uspele revije, ki jih organizirajo v kranjski občini in dodal, da so revije zelo koristne, toda biti morajo do vseh otankosti organizirane, v nasprotnem primeru pa je bolj, da jih ne prirejam.

V drugem delu seje so obravnavali še problematiko zabavnih orkestrrov in sprejeli sklep, da se bo treba še v naprej prizadevati, da bi orkestra pridobili za sodelovanje pri prireditvah, ki jih organizirajo društva.

—or

zabavne glasbe minuli četrti v Čufarjevem gledališču. Razumljivo, da za ta koncert ni bilo takega zanimanja kot za koncert valčkov. Poslušalce, ki so napolnili dvorano do blizu polovice, so zabavali gojenci solopetja s petjem znanih narodnih in zabavnih pesmi ter instrumentalni kvintet s pretežno Avsenikovimi vižami. Posebna priznanja sta bila deležna kvartet mladink, instrumentalni kvintet, manj pa so tokrat navdušili pevci solisti.

S koncertom narodnih in zabavnih melodij je jeseniška glasbena šola pokazala, da prerašča meje dosedanje dejavnosti in goji tudi tisti del glasbe, ki je doslej pripadal v glavnem le kulturno-prosvetnim društvom ali posameznim glasbenim ansambli. Z dosedanjima koncertoma in s koncerti, ki jih še pripravljajo, bo nudila šola Jeseničanom res bogato koncertno sezono, opravičila svoj obstoj in pokazala zelo vidne uspehe reorganizacije v center, ki naj usmerja vso glasbeno dejavnost na Jesenicah in v jeseniški občini.

P. U.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru HVŽ se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Mirko Koder
hladna valjarna

Dopisujte v »Železarja«

Franc Jernejc - Milče

IZDAJALCI NA DELU

8. nadaljevanje

ljon, pa toži, da se slabo počuti.

Kot bi bilo zgovorjeno, je vzel dr. Bergelj s seboj še Črnega z njegovo sanitetno torbo. Ko so se približali komandantovi hiši, so slišali glasno stokanje.

»Res je zelo bolan,« je dejal zdravnik takoj, ko ga je zagledal. Drago se je držal za trebuh in prenehal stokati, samo zobe je stiskal kot bi ga bilo sram, da glasno pokaže bolečino. Črni ga je odpel in pregled se je začel.

»Da je na desni, bi bil slepič, toda na levi? Nekaj ni v redu s črevesjem,« je dejal zdravnik, ki je kot nalašč zavlačeval pregled. Vprašal ga je, kaj je jedel zadnje tri dni in se precej drugega.

Ves pregled je trajal dovolj časa, tako da ni bilo treba zadrževati zdravnika in njegovega pomočnika z drugimi vprašanji. Ko sta vstopila zdravnik in pomočnik s komandantom v njegovo hišo, so namreč trije zdravniki drugačne vrste odšli v ambulanto. Ni bilo težko najti nahrbtnika, ki je bil last Črnega, saj ga je Florjan dobro poznal. Pregled vsebine je terjäl precej manj časa kot pregled bolnika. Razen osebnih stvari, perila, nogavic, celo pribora za čiščenje obleke in čevljev, niso našli ničesar. Pač pa je bila v žepu skrbno zavita steklenička rjave barve in zavitek belega praška, ki ga običajno uporabljajo gospodinjje pri pranju. Tudi pregled ostale opreme ni bil uspešen.

»To ni pakirano v lekarni,« je dejal Milko, »tam ne zalivajo s topljeno trdo smolo takih stekleničk. Zamašek jim je zares vzbudil pozornost. Niso vedeli zakaj, samo zdel se jim je nenavaden.

»Kaj sedaj?« je vprašal Andrej.

»Naprej po načrtu, ki smo ga izdelali. Sedaj sledi aretacija,« je odgovoril Florjan. »Pojdimole!«

Vsi trije so se vrnili v komandantovo hišo, kjer je zdravnik pravkar končal pregled. Andrej in Milko sta komandantu stisnila roko kot da se po dolgem času prvič vidijo. Izmenjali so nekaj navadnih vprašanj in odgovorov. Zdravnik je zaključil pregled in Črni je našel kapljice za Drago v svoji torbi. Takrat sta se Andrej in Milko pozdravila tudi z zdravnikom, ki je predstavil svojega pomočnika, saj je šele nekaj dni pri njem. Ko je Črni pripravil kapljice za Drago in mu jih hotel dati, se je vmešal Florjan.

»Dobro, Drago, ti si sedaj lahko zdrav. Ti,« se je obrnil k Črnemu, »si v imenu naroda aretiran.«

»Jaz, jaz, tc je pomota, gospod,« je jecljal Črni. Pokazal se je velikega strahopetca. Celot zdravnik je bil presenečen nad takim potekom dogodkov. Ni mogel verjeti, da bi nekomu uspelo vtihotapiti se v ambulanto, da ga on ne bi odkril.

»Tako bo najbolje,« je dodal Andrej, ki je povedal, da ima popolne dokaze o Črnem in njegovem šestmesečnem tečaju v Avstriji, ki ga je organiziral Gestapo. Povedal je tudi, da je poslan kot agent Gestapa v partizane in da je vodja cele skupine. »Če bi ujeli le njega, nismo napravili ničesar. Nemci bodo obveščeni, njegovo mesto pa bo zasedel drugi. Odkriti moramo vso skupino in ji onemogočiti delo,« je zaključil Andrej.

»Mislim, da s tem vsi soglašamo,« je prevzel besedo Florjan, »za odkrivanje grupe z opazovanjem, pa naj bo naše delo še tako aktivno, je potrebno precej dragocenega časa. Nekaj imamo v rokah, toda morda ne najvažnejšega in če bomo delali hitro? Zdi se mi škoda zapravljati čas. Morda medtem, ko mi pasivno opazujemo, oni pospešeno delajo. Morda imajo določen točen čas za začetek svojega dela, ki ga ne smemo zamuditi. Menim, da je treba Črnega odstraniti s tega območja in iz njega izveči vse, kar ve in s kom je povezan.«

Razprava o tem je tekla naprej in dogodki, ki so sledili, so dokazali, da je imel Florjan prav. Domenili so se, da bodo Črnega takoj prijeli in z njim začeli odkrivati mrežo.

Florjan in Andrej sta odšla, da bi izdelala načrt akcije. Komandant in komisar pa sta poskrbela, da v bližini komande ne bo nikogar.

Ko so se približno čez eno uro spet sestali in v vsej okolici ni bilo nikogar, so začeli z akcijo. Komisar, ki je imel že prej planirano predavanje, je odšel na predavanje in h komandantu poslal kurirja Draga. Andrej, Florjan in Milko so se pritajili pri sosedni kolibi in opazovali.

»Kaj si tako bled in slabo izgledaš?« je vprašal komandant Draga, ki se mu je javil. »Najprej moraš zboleti, toda o vsem tem nikomur niti besedice. Tu imaš tableto, po kateri boš čutil malo vročine in boš postal bled. Ko te bo doktor pregledoval, toži za bolečinami v trebuhu.«

»Razumem,« je dejal Drago in na zahtevo komandanta ponovil nalogo. Kljub temu, da ni vedel, za kaj gre, se je zavedal, da je to važno. Zaužil je tableto z vodo in kmalu začel spreminjati barvo. Komandant, ki ga je opazoval, je določil čas, ko se bodo začele bolečine.

»No, sedaj si že dovolj bolan, stopil bom po zdravnika, ti pa se zvijaj in tarnaj, da te bo slišati ven, ko se bova z zdravnikom vračala.«

Drago je po komandantovem odhodu izgubil še tisto malo barve, ki jo je imel prej.

»Tovariš Bergelj, Drago je nekam slab, prosim te, pogledj ga. Hotel sem ga poslati v tretji bata-

tako razvili iz manjšega železarskega obrata.

Peter: Torej bo kmalu praznovala naša največja slovenska železarna 100-letnico ustanovitve.

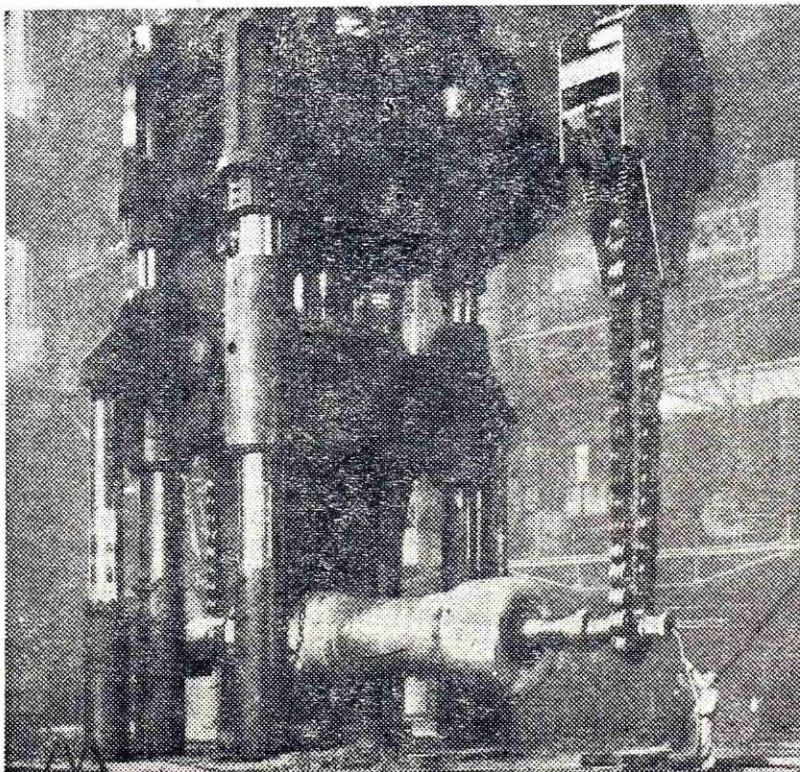
Oče: S to tvojo ugotovitvijo mislim, da lahko današnje poglavje, ki je bilo precej dolgo, zaključiva.

16. KOVANJE JEKLA

Peter: Včeraj si mi povedal marsikaj zanimivega o tem, kako so naši predniki izdelovali grodelj in surovo jeklo. Mislim, da bo treba danes nadaljevati tam, kjer sva končala pred dvema dnevoma, ko sva zaključila poglavje o vrstah jekla in s tem tudi proizvodnjo surovega jekla.

Oče: Res sva s tem zaključila velik del najinega razgovora, ki se je praktično končal s poglavjem o vrstah jekla. Njegov osnovni namen je bil povedati, kako pridemo od železne rude do surovega jekla v obliki ingotov in bram. Danes pa se bova začela pogovarjati o predelavi surovega jekla v različne vmesne in končne izdelke železarske industrije.

Hidravlična kovaška stiskalnica

Peter: Torej bova sedaj govorila o valjarnah, ki valjajo ingote in brame v različne izdelke kot je pločevina, paličasto jeklo in podobno.

Oče: Tebi so danes najbolj znane valjarne, ker si o njih že največ slišal. Vendar, če se spomniš na najin včerajšnji razgovor, ko sem ti razlagal, kako so naši predniki proizvajali surovo jeklo na različnih ognjiščih v testastem stanju, se boš spominjal tudi na to, ko sva govorila tudi o tem, kako so s kovanjem odstranjevali primešano žlindro in s tem tudi oblikovali posamezne kose jekla v zaželeno izdelke. Zato je kovanje tudi najstarejši način predelave surovega jekla in bova danes o njem govorila.

Peter: Kako so kovali prvi železarji svoje izdelke?

Oče: Naši predniki so to delali tako, da so s kladivom udarjali po koso surovega jekla ogretega do rdečega žara tako dolgo, da so dobili takšno obliko kot so jo želeli. Na ta način so lahko kovali različno orožje kot meče, sulice, ščite, oklepe in podobno.

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

S seje občinske skupščine

Razpravljali so o gledališču »Tone Čufar«

O problematiki jeseniške gledališke hiše smo letos v »žezarju« že pisali, ko je o tem razpravljal svet za kulturo in prosveto naše občinske skupščine. Takrat je svet tudi sprejel sklep, da naj komisija službe družbenega knjigovodstva in komisija za družbeno nadzorstvo skupščine pregledata poslovanje tega zavoda.

Obe komisiji sta pred nedavnim svoje delo opravili in podali poročilo, ki ga je najprej obravnaval svet za kulturo in prosveto, nato pa je bilo predloženo tudi odbornikom obeh zborov na zadnji seji, ki je bila pretekli teden.

Iz poročila obeh komisij je bilo razvidno, da so bila predvidevanja sveta za kulturo in prosveto v zvezi s poslovanjem v naši gledališki hiši pravilna. Komisija službe družbenega knjigovodstva je ugotovila več različnih nepravilnosti in malomarnosti v samem poslovanju, kar je imelo za posledico med drugim tudi slabo organizacijo dela. To se je brez dvoma poznalo tudi pri samem delovanju gledališke hiše v zadnjem času, ko smo v letošnji sezoni gledali samo eno premiero mladinske igre za dedka Mraza.

Komisija, ki je analizirala delo samoupravnih organov, je prav tako ugotovila, da leti niso pokazali kakšnega posebnega zanimanja za svoje delo. Jasno je, da je tudi to imelo svoj vpliv na močno poslabšanje dejavnosti naše gledališke hiše v zadnjem času.

Na podlagi ugotovitev obeh komisij in na predlog Sveta za kulturo in prosveto je občinska skupščina na svoji seji v preteklem tednu uvedla v našem gledališču za dobo treh mesecev prisilno

upravo in imenovala za prisilnega upravnika direktorja Radia Jesenice tov. Zdravka Anderla. Naloga prisilnega upravnika bo predvsem ta, da bo v tem obdobju uredil poslovanje, ugotovil potrebna delovna mesta in dosegel to, da bo naša gledališka hiša v prihodnje delovala tako kot je treba.

Vendar v zvezi s tem ukrepom je treba omeniti še to, kar je povedal tudi predsednik sveta za kulturo in prosveto na zadnji seji, ko je odbornikom pojasnjeval predlog o prisilni upravi v gledališču, kjer je zaposlenih 9 stalnih uslužbencev, medtem ko so vsi igralci amaterji. Ta ukrep, ki je za kulturno ustanovo nekoliko izjemen, prizadene samo upravo gledališča in s tem stalno zaposlene, ki so tudi povzročitelji tega satnja, ne

pa igralce amaterje. Ti igralci so s požrtvovalnim delom in voljo do umetniškega udejstvovanja na gledaliških deskah vedno dokazali, da ljubijo svoje gledališče in želijo s svojim delom nuditi našim občanom uprizoritve kvalitetnih gledaliških del. Vendar s slabo organiziranim in neurejenim poslovanjem so bili tudi igralci amaterji močno prizadeti, saj so to čutili pri svojem umetniškem delovanju. Zato lahko ta ukrep samo pozdravimo, ker bo prinesel s seboj brez dvoma boljše organizacijo dela, solidnejše poslovanje, bolj smotno trošenje gledališču namenjenih finančnih sredstev in s tem končno bolj urejeno delovanje gledališke hiše.

Na podlagi tega ukrepa, ki ga je sedaj izvedla občinska skupščina, lahko upamo, da bo stanje v našem gledališču v najkrajšem času urejeno in s tem bodo dane tudi boljše možnosti za njegovo nadaljnje uspešno delovanje.

K.

Nimamo denarja in primernih

V nedeljo, 27. februarja, je bila na Selu pri Žirovnici Občinska skupščina Zveze tabornikov Slovenije. Na skupščino je prišlo 80 delegatov iz vseh krajev naše občine. Člani odbora Občinske taborniške skupščine so povabili tudi 15 predstavnikov družbeno-političnih organizacij in Občinske skupščine, žal pa se nihče teh ni udeležil taborniške skupščine. Res, da je bilo lepo sončno nedeljsko dopoldne in da se pripravljamo na svetovno hokejsko prvenstvo, vendar nam kljub temu ne sme biti vseeno, kako se vzgaja in dela preko tisoč mladih ljudi v taborniški organizaciji.

Dosedanji predsednik je ob začetku skupščine razdelil 60 pohval najbolj aktivnim tabornikom. Poleg tega je predlagal nekatere tabornike za republiško pohvalo — srebrni in zlati znak. Tovariša Franca Merlaka, večletnega predsednika Taborniškega odbora »Jeklarjev« in Marjanca Pančur pa so predlagali za kongresno pohvalo. Predsednik Izvršnega sveta Zveze tabornikov Slovenije tov. Vilko Frahm pa je pred delegati skupščine čestital tov. Božu Pančurju, ki je dobil za dolgoletno in požrtvovalno delo v taborniški organizaciji, odlikovanje od predsednika Tita »Red dela s srebrnim vencem«.

V naši občini imamo šest samostojnih taborniških enot: v Žirovnici, na Jesenicah, na Dovjem in Mojstrani, Gozd Martuljku, Kranjski gori in v Ljubljani, v katero so vključeni jeseniški študentje. Najbolj delovni sta enoti iz Žirovnice in Odred »Jeklarjev« z Jesenic, saj obe nosita najvišji republiški naslov »Partizan«. V vseh enotah je vključenih preko 1.030 mla-

dih ljudi. V programu pa imajo, da bodo v tekočem letu vključili vsaj 100 novih članov. Glavni namen organizacije je, vzgojiti mladega človeka v dobrega državljan in ga približati prirodi, saj imajo v taborniški organizaciji geslo: s prirodo k novemu človeku!

V razpravah posameznih delegatov je bilo načeto pe-reče vprašanje, namreč tabornikom primanjkuje denarja in prostorov za nemoteno delo, saj ima Občinska taborniška zveza trenutno le 420.— novih dinarjev. Ta vsota naj bi zadostovala preko 1000 mladim ljudem za njihovo redno delo. Občinska zveza za telesno kulturo ima namenjenih 1.000.000 starih dinarjev za taborjenje mladine v posameznih društvih. Taborniška organizacija od tega ni dobila nič, letos pa je taborilo preko 350 tabornikov v štirih izmenah v Fažani pri Puli. Ker za taborjenje niso dobili razpoložljivih sredstev, so morali sredstva črpati iz drugih virov, namenjenih za izlete, tekmovanja, pohode,

Turističnega društva Jesenice niso razpustili

Pretekli petek je bil redni letni občni zbor Turističnega društva Jesenice, ki je v minulem letu životvarilo, ker za izpolnitev delovnega programa ni imelo sredstev. Takoj po poročilu dosedanjega predsednika Franca Konoblja — Slovenka je bilo predlagano, da društvo razpustimo, ker merodajni forumi in tišči, ki imajo od turizma, naj-

več koristi, ne kažejo nobenega zanimanja. V razpravi so ostro obsojali tak odnos do društva, ki naj usmerja turizem in skrbi za njegov razvoj.

Predstavniki Turistične zveze Gorenjske je pojasnil, da je tako stanje trenutno skoraj v vseh turističnih društvih, pa tudi pri njenih zvezah. Predlagal je, da društvo

deluje še v naprej in se bori za nadaljnji obstoj in razvoj turizma. Delovni predsednik dr. Milan Čeh je bil enakega mnenja in je po obrazložitvi, da je društvo Jesenicam potrebno, pa čeprav bo delovalo nekaj časa le kot usmerjevalec, nakazovalec napak in morda tudi ostrih kritik, dosegel sklep, da se društvo ne razpusti. Izvoljen je

bil nov upravni odbor s predsednikom dr. Milanom Čehom na čelu, ki bo izdelal program dela in resolucijo za skupščino občine Jesenice, s katero bo društvo zahtevalo pomoč za dejavnost, ki mora biti v interesu družbeno gospodarskih organizacij, ker je v interesu družbe. U.

Šestrazrednica po prvi svetovni vojni

Oris zgodovine jeseniškega šolstva

V oktobru 1918 se je avstrijska vojska porazena razsula, država Avstro-ogrska, »ječa narodov« imenovana, je po večstoletnem obstoju razpadla. Zaslužnjeni in tlačeni narodi, zlasti slovanski, so uresničili svoje narodne sanje in zahteve iz marčne revolucije leta 1848 ter ustanovili svoje narodne države. Tako so na bivšem ozemlju Avstro-Ogrske ustanovili nove države: državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki se je 1. decembra 1918 združila s kraljevino Srbijo in kraljevino Črna gora v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev pod vodstvom srbske vladarske rodovine Karadjordjevičev; Čehi in Slovaki so ustanovili republiko Češkoslovaško s delom Podkarpatske Rusije; Madžarska, ki

je izgubila obmejne pokrajine v prid kraljevine SHS, Češkoslovaške, Romunije in Sovjetske zveze, je ostala sicer še kraljevina Ogrska s kraljevim namestnikom na čelu, medtem, ko je mala Avstrija postala republika. Italija pa je od zahodnih zaveznikov zahtevala izpolnitev londonskega pakta iz leta 1915, to je del Slovenije, Istro in Dalmacijo z otoki.

Na novo ustanovljene narodne države so se borile za svoje mednarodno priznanje in za prave državne meje, ki bi zajele svoje narode, ki so ostali izza časovnih državnih meja. Zahteva Slovencev iz leta 1848 po Združenju Sloveniji je ostala delno neuresničena, ker so veliki zahodni zavezniki določili začasno mejo nasproti mali republiki Avstriji; nasproti Italiji pa ne:

njeno »zmagovito« vojsko je zaustavil srbski polkovnik Švabič z nekaj sto jugoslovanskimi prostovoljci na začasni meji med Postojno in Vrhniko. O stalnih državnih mejah bodo odločali na mirovnih konferencah, kjer bodo več ali manj diktirali mirovne pogodbe mladim, na novo ustanovljenim državam na bivšem državnem ozemlju Avstro-ogrske.

Prva svetovna vojna je bila končana; zahodni vojaški zavezniki, združeni v antanti, so vojaško zlomili osrednje ali centralne sile — to je Avstro-ogrsko, Nemčijo in njene zaveznike Bolgarijo in Turčijo. Zmagovita antanta se je takoj pripravila na delitev plena in 18. januarja 1919 je v Parizu začela zasedati mirovna konferenca. Načela te konference so bila lepa. Mir naj bi bil pravičen; zato naj bi krivici poravnali škodo. Mir naj bi bil trajen; zato naj bi se svet preuredil tako, da bi bila izključena vsaka samovolja; države naj bi se

uredile na narodnostni podlagi! Končno naj bi imel mir varuha; zato so ustanovili Društvo narodov kot vrhovni čuvar in razsodnik vseh bodočih sporov. Avstro-ogrska monarhija je razpadla ob koncu vojne. Z Avstrijo je sklenila antanta mir v Saint Germainu pri Parizu 10. septembra 1919. Avstrija je morala izročiti italijanski okupacijski vojski kot antantski sili del Kranjske, Koroške, Primorske, J. Tirolske in del Dalmacije.

Novo ustanovljeni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev je morala izročiti del Kranjske, del Dalmacije, južno Štajersko in jugovzhodno Koroško (Mežiško dolino), za Celovško kotlino (Slov. Koroško) pa je mirovna konferenca določila plebiscit ali ljudsko glasovanje. Zaradi boljševiske revolucije na Madžarskem je bila mirovna pogodba z Madžarsko sklenjena šele 4. junija 1920 v Trianonskem dvorcu pri Versaillesu pri Parizu, po tej mirovni pogodbi je kraljevina

prostorov

treninge itd... To je seveda zavrlo redno delo naših tabornikov. Poleg tega morajo oskrbovati še taborniški dom pod Golico. Vzdrževanje takega doma zahteva veliko vsoto denarja.

Malo je taborniških enot v naši občini, ki lahko razpolagajo z lastnimi prostori. Večina od teh imajo še danes sestanke po privatnih stanovanjih ali pa so podnajemniki pri ostalih družbenopolitičnih organizacijah. Vsaka enota ima na mesec najmanj en skupni sestanek, ki se ga udeleži povprečno 50 članov, tedensko pa imajo vodove sestanke, na katerih je navzočih od sedem do deset članov. Potem imajo še sestanke s člani vodstva enot, ki niso redki. Iz tega lahko vidimo, kako taborniki v naši občini potrebujejo prostore za svoje redno delo. Zavedamo se, da smo v času, ko je denar v trdih rokah, vendar je nujno, da pri vseh teh težavah ne pozabimo na aktivna društva, kakor je to taborniška organizacija, v kateri se vzgajajo in aktivno delajo mladi ljudje.

JOŽE VINDIŠAR

Dom jeseniških upokojencev

18. občni zbor planinskega društva na Javorniku

ČRNI VRH - PRISTAVA

V soboto, 26. februarja, je bil v dvorani osnovne šole na Koroški Beli 18. občni zbor planinskega društva Javornik. Po poročilih članov upravnega odbora društva je bila zelo živahna razprava. V primerjavi s prejšnjimi občnimi zbori, ko so v glavnem razpravljali o gradnjah in opremljenosti novih postojank, so letos posvetili večjo pozornost problemom, s katerimi se srečujejo planinci vedno bolj pogosto.

Eno svojih planinskih postojank imajo planinci z Javornika tudi na Pristavi, zato ni čudno, če jih zanima tudi potek razprave o izgradnji rekreacijskega centra, ki naj bi ga železarna zgradila v neposredni bližini Jesenic. Predvsem je zanimiv predlog, naj bi Pristavo in Črni vrh združili v en sam rekreacijski center. Pred kratkim je bilo v »Železarnju« predlagano, da bi Črni vrh in Pristavo povezali z žičnico. Javorniški planinci pravijo, da ideja ni nova, saj je France Kreuzer že pred leti pripravil ustrezen osnutek, le nikogar ni bilo, da bi ga realiziral. V kolikor bo osvojena ta varianta, bodo Karavanke s strani jeseniških železarjev bolj obiskane, železarna pa bi tako pri-

pomogla k izpolnitvi ene izmed nalog planinske organizacije, da lepote Karavank približa v čim večji meri delovnim ljudem.

Zbrani planinci so tudi ostro grajali ukrep naših železnic in ukinitve železniške proge Jesenice-Planica. Pridružujejo se mnenju in stališču Planinske zveze Slovenije, ki je merodajne organe, predvsem železniško transportno podjetje v Ljubljani že opozorila na posledice, ki bi lahko nastale ob ukinitvi omenjene železniške proge. V kolikor bo po 31. marcu omenjena proga res ukinjena, bodo imeli planinci težave, še preden bodo prišli do vznožja naših gor, kajti avtobusi, ki bodo vozili, bodo preobremenjeni z drugimi potniki, najbolj občutne pa bodo posledice v planinskih postojankah v Triglavskem pogorju, ki jih oskrbujejo planinska društva. Obisk bo manjši in manjši tudi dohodek.

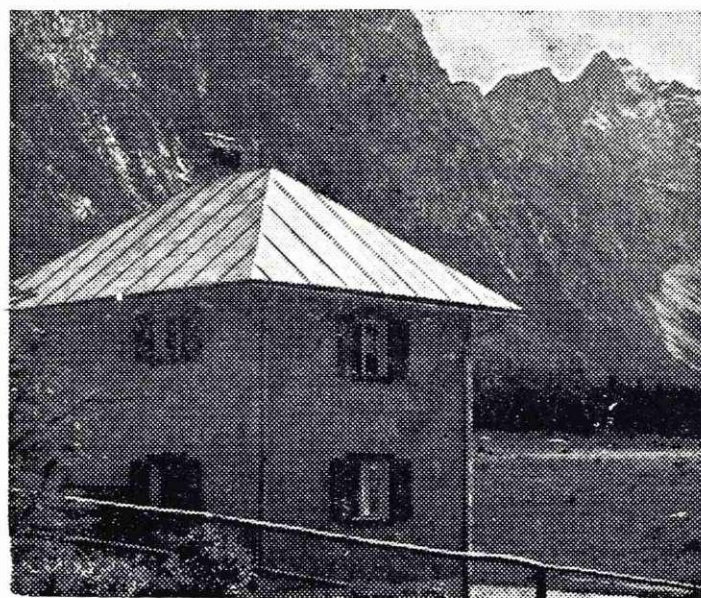
Letos imajo v načrtu izgradnjo dodatnega rezervoarja za pitno vodo v Staničevem domu pod Triglavom in prekritje doma na Pristavi. Razen tega so sprejeli sklep, da bodo posvetili večjo pozornost obisku predavanj, ki jih organizira Delavska univerza in so zanimiva za planince. Obiskati namenjajo tudi Vrsno pri Kobariду, rojstni kraj pesnika Simona Gregorčiča, kulturni program pa naj bi izvajali člani javorniške Svobode.

V razpravi je nekaj misli povedal tudi predstavnik Planinske zveze Slovenije tov. Klotjčnik in opozoril na kva-

litetna predavanja z barvnimi diapozitivi, ki jih ima na razpolago tudi Planinska zveza Slovenije. Požrtvovalnim mladincem: Otonu Pircu, Jožetu Svetinu, Pavlu Smoleju, Jaku Pogačarju in Janezu Tušku pa je podelil

častni srebrni znak, s katerim jih je odlikovala Planinska zveza Slovenije. Izvolili so nov upravni odbor, ki ga bo tudi v prihodnje vodil dosedanj predstnik Franc Svetina.

— or

Kovinarska koča v Krmi

Nova samopostrežna trgovina podjetja »Rožca« na Dobravi

Vsa povojna leta je naraščalo število prebivalcev Blejske Dobrave, Lipc in Kočne, toda preskrba z najnujnejšimi prehranbenimi artikli je ostala na isti primitivni ravni kot pred vojno. Dva manjša trgovska lokala, kjer je bilo prostora le za zelo omejeno število ljudi in v katerih so se tudi prodajalke le težko ogibale druga drugi, nista mogla več služiti vsakodnevnim potrebam potrošnikov. Prav zaradi tega je včasih padla marsikatera pikra beseda na račun hitre in solidne postrežbe, čeprav so se prodajalke trudile, da čimbolj zadovoljijo odjemalce.

Zaradi tega je bila vse hva-

le vredna zamisel trgovskega podjetja »Rožca«, ki se je odločilo, da zgradi v neposredni bližini postaje samopostrežno trgovino, ki naj bi zadostovala vsem potrebam kraja in v kateri naj bi bila večja in bolj izbira prehranbenega blaga. Trgovina, ki je bila odprta 21. februarja, je res sodobno urejena in pomeni veliko pridobitev za Blejsko Dobravo. Seveda so s tem potrošniki in občani zadovoljni, saj so na to čakali precej dolgo, morda tako dolgo kot že čakajo na obljubljeno kanalizacijo in asfaltiranje ceste skozi vas, kar pa bo morda tudi letos urejeno.

S. Š.

SHS dobila Prekmurje, Hrvatsko (ki je prej spadala pod Ogrsko) in del Banata; republika Čehoslovaška pa Slovaško in Podkarpatsko Rusijo. Z Bolgarijo so sklenili mir 29. novembra 1919 v Nenillyju; kraljevini SHS je morala odstopiti nekaj okrajev. Tako se je na pariškem miru znatno spremenil zemljevid Evrope in nastala je vrsta novih držav. (dr. Metod Mikuš »Zgodovina«.)

Poleg meddržavnih in diplomatskih bojev za prave državne meje, za pravične mirovne pogodbe so se vneli številni narodnostni boji za Slovensko Primorje s Trstom in Gorico ter za Slovensko Koroško s Celovcem; Maribor in Slovensko Štajersko je rešil general in pesnik Rudolf Maister s prostovoljci — Maistrovimi borci, ki so odhiteli, združeni s koroškimi borci še na Slovensko Koroško.

Gornjesavska dolina z Jesenicami je takrat sodelovala v teh bojih že od razsula Avstroogrške dalje, zlasti

pa po 1. decembru 1918, ko so v Beogradu razglasili zedinjenje.

Šolski kronist je zapisal: Veliko razburjenja na Jesenicah so povzročile nemške tolpe, ki so v noči... zasedle Področico. Zbralo se je veliko prostovoljcev, ki so prihiteli domovini na pomoč. V teh bojih je padel dne 12. januarja 1919 tukajšnji rojak, nadporočnik Janko Vilman, ki je bil dne 14. t. m. z vsemi vojaškimi častmi pokopan na tukajšnjem pokopališču. — Jeseniški učitelj Stanko Lampič pa piše v svojih spominih sledeče: »V letu 1919 je jeseniško prebivalstvo budno spremljalo boj za Slovensko Koroško. Eden jeseniških prostovoljcev je bil tudi Janko Vilman, poročnik iz Kurje vasi, brat jeseniške učiteljice Cilke Vilman, pozneje poročene Gospodarič. Ko je Vilman padel, mu je ob grobu govoril pisatelj Fran Ksaver Meško in nobeno oko ni ostalo suho.«

»Veliko spora je bilo na Koroškem

zaradi demarkacijske črte«, nadaljuje šolski kronist. »Nemške tolpe niso poznale nobene discipline ter so pleinile in morale Slovence. Tem grozodejstvom so napravile konec naše (koroški in Maistrovi borci, op.) in srbske čete, ki so pregnale te tolpe in zasedle Celovec in celo Gospo Sveto z vojvodskim prestolom na Gosposvetskem polju, kjer so avstrijski Nemci pozneje postavili kamnito ploščo z napisom: »Bis hierher und nicht weiter, kammen die serbischen Reiter« — (do tod in ne dalje so prišli srbski jezdec, op.) »Nato se je vnovno potegnila demarkacijska črta in naše čete so se morale na željo (ukaz, op.) mirovne konference umakniti iz Gospe Svete in Celovca, ker je bilo sklenjeno, da o tem spornem ozemlju odloči plebiscit.« Jugoslovanska delegacija je namreč na mirovni konferenci postavila zahteve glede severne meje 18. februarja 1919 na Koroškem, Štajerskem in v Prek-

murju. Na Koroškem je zahtevala mejo na Visokih Turah, kar je bila prevelika zahteva. To svojo zahtevo je hotela doseči s silo v začetku leta 1919 s prostovoljci, toda junaštvo idealnih borcev je bilo kmalu zadušeno z velikimi izgubami. Pozno pomladi, ko je bila usoda Slovenske Koroške že zapečaten, je hitela na Koroško z jugoslovansko vojsko, ki je zasedla Celovec in Gosposvetsko polje, a se je morala umakniti. (dr. Metod Mikuš)

Slovenska Štajerska z Mariborom je bila rešena, o zahtevah na Koroškem in v Prekmurju pa mirovna konferenca ni hotela ničesar slišati in 12. maja 1919 je bila določena začasna meja na Karavankah, za Celovško kotlino pa plebiscit, ki je bil določen na 10. oktober 1919. Sporno ozemlje Koroške so razdelili v dve demarkacijski coni in sicer B cono v glavnem južno od Drave, A cona pa severno od Drave s Celovcem. V

GOJIMO GORENJSKI NAGELJ

Se se spominjamo lanske letne cvetlične razstave Hortikulturnega društva na Jesenicah na kateri smo videli mnogo gorenjskih nageljnov, ki so dali razstavi poseben poudarek. Da pa je uspelo društvu razviti balkon, se je moralo potruditi in zbrati nageljne daleč naokoli po jeseniški občini. Iz tega lahko sklepamo, da ga gojimo čedalje manj. Prav pa bi bilo, da ga vidimo čedalje več, saj s svojimi čudovitimi cvetovi v živordeči barvi v juliju in avgustu bogati našo gorenjsko arhitekturo in značaj goratega dela Slovenije, predvsem Gorenjske.

O gorenjskem nagelju govorimo takrat, kadar je njegov cvet živordeče barve. Tudi po obliki in načinu vzgoje se nekoliko razlikuje od ostalih nageljnov, ki smo jih prav tako že začeli gojiti v različnih barvnih odtenkih — med njimi celo rumenega, ki pa sodijo v zvrst šabo. Od ameriških in šabo nageljnov se gorenjski nagelj razlikuje tudi po slapasti rasti in olesenosti samega stebela. Spada v vrsto, ki ji botanično pravimo *Diantus carniophilus*. Kakšno ima sortno ime in kdaj so ga pri nas začeli gojiti ni znano.

Razmnožujemo ga lahko skozi vse leto v topli gredi, v prostorih pa v lončke ali zabojčke s čisto mivko, od meseca marca naprej s potaknjenci. Za potaknjence izbiramo zdrave in košate poganjke, ki jih enostavno odkrhnemo, kar nam zagotovi večji uspeh. Potaknjencem listov ne krajšamo in skrbimo, da ne pridejo globoko v mivko. Posodo s potaknjenci damo na topel in svetel prostor. Večkratno rosenje in zelo skromno zalivanje same posode ukoreninjenje pospeši in tudi zdravost korenin. V sončnih dneh posodo prekrijemo s papirjem, da se ne poveča izhlapevanje vode. V tretjem tednu že poženo prve koreninice in v četrtem lahko nagelj presadimo iz mivke

v posebej pripravljeno zemljo. Lončki naj bodo samo toliko veliki, kolikor je velika korenina oziroma kolikor globoko so rastli v mivki. Presajamo mlade rastline 2 do 3-krat na leto, starejše pa po cvetenju enkrat na leto. Prst pripravimo iz tretjine ilovice, tretjine stare gnojilke in tretjine listovke. Dobro je, če primešamo mešanici še nekoliko poparjenih kurjekov ali kostne moke. Tako mešanico naredimo tri mesece pred sajenjem, da bi v zemlji ne bilo preveč jedkih snovi, na katere je nagelj zelo občutljiv. Seveda med rastjo dodajamo še druga gnojila in sicer dušična spomladi in poleti, fosfate skozi vse leto in kalij v jeseni. Ta gnojila raztopimo, da tako z vodo pridejo v zemljo. Manj uspešno pa ta gnojila pri nagelju nadomestimo z dodajanjem poparjenih kurjekov. Potaknjencem v prvem letu ne pustimo cveteti, ampak je celo priporočljivo, da jih večkrat vrščikamo, da bo rastlina že pri korenini dovolj gosta. Poleg železa nagelj ne trpi apna, zato ga izrečno zalivamo z deževnico in pazimo, da ne oškropimo listov, ker se posebno mokrih kaj rade primejo bolezni. V preveč mirnem kotu se nagelj ne počuti dobro, zato so mu posebno všeč prostori na vzhodih delih poslopij s čistim planinskim zrakom. Tudi na večernem soncu nam ne bo odpovedal. Dobro raščen in odpojen potem dobro kljubuje škodljivcem in boleznim in laže prenaša osorno jesen in težave pri prezimovanju. Med prezimovanjem naj bo v svetlem in hladnem prostoru v veži, v nezakurjeni sobi ali v svetli in suhi kleti. Pozimi ga poredko zalivamo, dobi pa naj dovolj svežega zraka. Pozorni bodimo na pomlad, ker se začne pretegovati če ga ne postavimo na hladnejši in svetlejši prostor, kar je tudi večkrat vzrok, da postane posebno dolg in ne cveti tako bujno kot sicer.

Marsikak nagelj je tako slab, da ga ne popravita niti presaditev ali dodatno gnojenje. Krivda je v preslabem prezimovanju, predvsem napacnem zalivanju. Takega še posebno rade napadejo bolezni in zajedalci.

Za uničevanje mrčesa uporabimo lindan, ker nagelj slabo prenaša pantakan. Rdečega pajka pa tudi s tem ne uničimo, pač pa moramo pripraviti žveplene pripravke in sicer ga uničujemo z 2 % žvepleno-apneno brozgo, ali z 0,3 % kumulusom, kosanom ali sumpurolom. Zaradi jajčec, ki so precej trdoživa, škropimo s temi preparati večkrat. Žvepleni pripravki pa preženejo tudi nevarno pepelnato plesen. Za zatiranje rje ali gnilobe škropimo nagelj z 1 % bakreno-apneno brozgo ali 0,3 % ditanom. Zaradi suhe zemlje se v koreninah nageljna kaj rada pojavijo sušica. Glivice zamašijo pretok hrane in uničijo kožico stebela. Takemu nagelju ne moremo pomagati drugače, kot da ga uničimo in posodico razkužimo.

Želeli bi, da gorenjski nagelj še dolgo ostane posebnost naših krajev in zato ga še bolj vključimo med ostale cvetlice na oknih in balkonih, kar je dolžnost vseh nas Gorenjcev. Krušnik

Upravne zgradbe, šole in javni prostori naj imajo tudi cvetlice

HOKEJ 66

TEKME V C SKUPINI NA JESENICAH

V četrtek se je tudi na Jesenicah začelo svetovno prvenstvo C skupine v hokeju na ledu. Otvoritev srečanje sta po uvodni svečanosti odigrali reprezentanci Danske in Južnoafriške Unije. Spored ostalih tekem:

4. III. ob 19. uri: Južna Afrika — Italija
5. III. ob 19. uri: Danska — Jugoslavija B
6. III. ob 9.30: Italija — Južna Afrika
7. III. ob 9.30: Danska — Italija
7. III. ob 19. uri: Jugoslavija — Švica (B skupina)
8. III. ob 19. uri: Italija — Danska
10. III. ob 9.30: Jugoslavija B — Južna Afrika
11. III. ob 19. uri: Južna Afrika — Danska
12. III. ob 19. uri: Italija — Jugoslavija B

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

obeh conah se je razvnel srdit boj za ljudsko glasovanje za Jugoslavijo ali za Avstrijo. Plebiscitne komisije so sestavile volilne imenike, po katerih so imeli volilno pravico le oni volilci, ki so bili rojeni na Koroškem, pri čemer pa je bilo vpisanih tudi mnogo že pokojnih Korošcev, za katere so potem glasovali sorodniki ali pa celo tujci iz vse Avstrije, zlasti z Dunaja, od koder so jih pripeljali posebni vlaki. Ljudsko glasovanje v B coni je bilo 10. oktobra 1920 in se je za Jugoslavijo nesrečno končalo — a le z majhno večino za Avstrijo. Za nesrečni izid plebiscita je bilo več vzrokov: protidelavska politika jugoslovanske buržoazije, ki je v tem času z vso silo preganjala delavce, ker so zahtevali boljše življenjske pogoje, pravičnejšo in boljšo domovino; v republiki Avstriji so vladali socialisti in katoličani, ki so uporabili tudi katoliško cerkev in vero proti pravoslavni cerkvi, ki je imela večino

in velik vpliv v Jugoslaviji, saj je tudi kraljevska rodovina bila pravoslavne vere; poleg tega v Avstriji ni bilo splošne vojaške obveznosti, pa so tudi to spretno izkoriščali proti srbski (jugoslovanski, op.) vojski. Del krivde pade tudi na nesrečno propagando z živili, ki jih je Jugoslavija pošiljala na Koroško; tako so n. pr. banatsko moko prodajali na Koroškem kilogram po pet kron, med tem ko je stala pri nas dvajset kron; nezavedni obmejni prebivalci z Jesenic in okolice pa so zase naročili moko na Koroškem in s tem nevede in nehote izdali, da je naša moka na Koroškem le volilna vaba za Jugoslavijo. Člani plebiscitnih komisij večinoma niso bili naklonjeni Jugoslaviji, zlasti italijanski so škodovali, kjer so le mogli.

Po nesrečnem izidu ljudskega glasovanja v B coni v prid Avstrije je predvideni plebiscit v A coni sploh odpadel.

Bolj popustljiva je bila antanta zaradi Prekmurja, ko je 1. avgusta 1919 določila, da ga naj zasede jugoslovanska vojska, kar je tudi storila; ni pa smela zasesti tudi ozemlja ob reki Rabi.

Mirovna konferenca pa ni določila naših meja na zahodu proti Italiji; o usodi slovenske in hrvaške zemlje naj se pomenita kraljevina SHS in Italija sami. Italija je zaradi londonskega pakta, ki sta ga sklenili Italija in antanta aprila leta 1915, bila nepopustljiva in 12. novembra 1920 je bila podpisana rapalska pogodba, po kateri je Italija dobila Slovensko Primorje s Trstom in Gorico, Istro, Zadar in Cres, Lošinj, Lastovo in Palagruž.

»Ker so se pojavile utemeljene govorice, da nameravajo Italijani zasesti Gorenjsko kotlino z Jesenicami, ki so važno železniško križišče, dvignile so se na mah jeseniške in sosednje občine z ostrimi protesti na mirovno konferenco v Parizu. Posebej

je bil na Savi dne... (datum je izpuščen, op.) velik protestni shod, kjer so nastopila vsa društva in oddelčni mošje.«

S tem v zvezi je zanimiv zapis Gospodariča: »Po ustanovitvi meščanske šole na Jesenicah (ustanovljena 5. oktobra 1920 z naredbno št. 11471 Višjega šolskega sveta v Ljubljani) je prišlo po pošti v italijanskem jeziku pisano pismo, naslovljeno na »direktorja šole na Jesenicah«, v katerem je italijanska šolska oblast seznanila šolo, katere učne knjige so bile za tisto leto za posamezne razrede obvezne. Dopis je direktorja šole pozval, naj nemudoma sporoči število učencev v razredih, da bodo toliko knjig rezervirali. Ravnatelj šole je dopis poslal v Ljubljano.«

V onih burnih in usodnih dneh se je na jeseniški šestrazrednici 15. septembra pričelo šolsko leto 1918/19 zadnje v stari Avstriji in hkrati prvo v novi državi SHS.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

5. in 6. marca francoski barvni film **CLOVEK IZ RIA**, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

7. marca ameriški VV film **HUDICEV UCENEC**, ob 17. in 19. uri

8. in 9. marca ameriški CS film **FEDRA**, ob 17. in 19. uri.

10. marca francoski barvni CS film **TRIJE MUSKETIRJI**, II. del, ob 17. in 19. uri.

11. marca ameriški barvni film **LEGENDA O VOLKU**, ob 17. in 19. uri

12. marca ameriški barvni CS film **SLADKA IRMA**, ob 17. in 19.30

Kino »PLAVŽ«

5. in 6. marca ameriški CS film **FEDRA**, ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16. uri

7. in 8. marca francoski barvni film **CLOVEK IZ RIA**, ob 18. in 20. uri

9. marca francoski barvni CS film **TRIJE MUSKETIRJI**, ob 18. in 20. uri

10. in 11. marca češki film **DVA MUSKETIRJA**, ob 18. in 20. uri

12. marca francoski film **SEJEM NAVIHANCEV**, ob 18. in 20. uri

KINO ŽIROVNICA

5. marca francoski barvni film **NEBO IN BLATO**

6. marca češki CS film **1000 KLARINETOV**

9. marca francoski barvni film **CLOVEK IZ RIA**

12. marca ameriški CS film **FEDRA**

Kino DOVJE

5. marca češki CS film **1000 KLARINETOV**

6. marca francoski barvni film **NEBO IN BLATO**

10. marca francoski barvni film **CLOVEK IZ RIA**

12. marca češki film **DVA MUSKETIRJA**

Kino KOROSKA BELA

5. marca češki film **DVA MUSKETIRJA**

6. marca ameriški film **KRITIČNA TOČKA**

7. marca ameriški CS film **FEDRA**

12. marca ameriški barvni film **LEGENDA O VOLKU**

Kino KRANJSKA GORA

5. marca ameriški film **KRITIČNA TOČKA**

6. marca češki film **DVA MUSKETIRJA**

10. marca ameriški CS film **FEDRA**

11. in 12. marca francoski barvni film **CLOVEK IZ RIA**

ŠPORT IN KULTURA

Kanada : Slovenija 7:1

V ponedeljek zvečer je na drsališču pod Mežakljo v prijateljski tekmi reprezentanca Kanade premagala reprezentanco Slovenije s 7:1 (0:0, 3:1, 4:0). Strelci za Kanado: Faulkner 3, Mac Cann 2, Cadieu 1, Hargreaves. Strelec za slovensko reprezentanco je bil Albin Felc. Tekmo sta pred 6500 gledalci sodila Kerkoš iz Celja in Čebulj iz Radovljice.

Ponedeljkovo srečanje si je ogledalo rekordno število gledalcev in kljub nekoliko slabemu vremenu jim ni bilo treba biti žal, saj so na ledu videli eno najboljših ekip prve četvorice na svetu. Tudi reprezentanca Slovenije, ki so jo sestavljali igralci Jesenic, manjkal je le Tišler, ni razočarala in je pokazala hokejsko igro, kakršne še precej razvijen ljubitelj hokeja ni vajen. V začetku srečanja je HK Jesenice podelil Brunu in Novaku zlato drsalko kot priznanje za 500. odigrano srečanje za klub. Takoj za to majhno svečanostjo se je pričela tekma leta.

V prvi tretjini je bila igra enakovredna, igralci so se hitro menjavali v napadih, toda do zadetka ni prišlo.

Igralci Slovenije so v prvem delu igre dokazali, da so enakovredni partner zelo dobrim Kanadčanom, to pa je istočasno zagotovilo, da so letos odlično pripravljeni za svetovno prvenstvo. Kanadčani so v prvi tretjini streljali 22-krat na Korantarjeva vrata, ki pa je vse strele ubranil. Naši fantje pa so 16-krat hoteli prevariti kanadskega vratarja. Tudi v drugi tretjini je bila igra enakovredna vse do pete minute, ko je Korantarjevo mrežo zatresel Cadieu. Štiri minute za tem so bili Kanadčani še enkrat uspešni. Končno je prišel tudi trenutek, na katerega je čakala več tisočglava množica. Naš najboljši igralec Albin Felc se je sam znašel pred vratarjem Kanade in s silovitim strelom poslal ploščico za njegov hrbet. Kanadski vratar se v prvem hipu ni znašel, ko je avditorium eksplodiral od navdušenja in šele nato pobral ploščico iz svoje mreže. Ta dosežek je naše fante še bolj navdušil in s podvojeno močjo so se pogнали v boj. V zadnjih sekundah druge tretjine so Kanadčani povišali rezultat na 3:1.

Zadnja tretjina se je pričela precej neuspešno za naše igralce. Toda kljub temu so se uspešno upirali vse bolj razigranim Kanadčanom. Po zamenjavi polj v

Kanadski vratar

zadnji tretjini je pričelo močno deževati, kar je precej vplivalo na igralce in gledalce, toda dež ni pregal gledalcev, ki so še naprej vztrajali in gledali do sedaj najlepšo hokejsko igro na Jesenicah.

Igralci Slovenije so igrali proti pričakovanju in popolnoma opravičili zaupanje, ki ga imajo pri gledalcih. Kaj meni trener kanadske reprezentance Bauer: »Jugoslovani so od leta 1964 precej napredovali, bolje drsajo in izredno dobro držijo pozicije. Igra je bila zelo fair in zanimiva. Z vsem smo zadovoljni, prav tako z občinstvom, ki je zelo navdušeno, kar daje igri še poseben čar in privlačnost.« Karlin

Kanadčani so v ponedeljek zvečer premagali Slovenijo s 7:1

Jeseniški kegljači tretji v Sloveniji

Več kot mesec dni se je 16 ekip Slovenije borilo za naslov moštvenega prvaka Slovenije na kegljanju na asfaltu. Jeseniškim kegljačem so po šle moči šele proti koncu tekmovanja in so se morali zadovoljiti s tretjim mestom. Njihova bilanca je kar zadovoljiva in niso razočarali, vseeno pa menimo, da bi morali le obdržati naslov vice šampiona. Najslabše rezultate so dosegli v zadnjem kolu, ko so nekateri kegljači na domačem igrišču odpovedali in so dosegli nizko povprečje 800,9 podrtih kegljev. Zaradi tega so morali na drugo mesto. Na vprašanje, zakaj slabši rezultati v zadnjem kolu, so nam tekmovalci odgovorili, da je sistem tekmovanja preveč naporen, to pa je tudi vzrok, da so na nedelj-

skih tekmovanjih slabše tekmovali kot na sobotnih, ko so bili spočiti. Povedali so nam tudi, da nameravajo v prihodnje svoje vrste nekoliko pomladiti, s tem pa računajo tudi na uspeh celotne ekipe. Res je tudi, da je kegljišče na Jesenicah

precej zahtevno in morajo biti kegljači dobro pripravljeni, to pa žal zmorejo le mladi.

Končni vrsti red moštev je naslednji: 1. Triglav (Kranj), 2. Branik (Maribor), 3. Jesenice, 4. Gradis, 5. Konstruktor. Karlin

12 kolajn smučarjem

(Nadaljevanje s 5. strani)

predstavlja določeno breme za celotno občino, vendar kdor hoče napredovati, mora tudi žrtvovati. Zavedati se moramo, da bo naše smučanje tako pridobilo na ugledu tudi v tujini. Dokler bodo smučarji osvajali državne naslove, bodo hkrati predstavljali tudi jugoslo-

vansko smučanje v inozemstvu.

Pri vzgoji kadrov bi morali športni delavci imeti podporo tudi pri republiških in zveznih forumih. Zato moramo že sedaj poiskati potrebne stike in upoštevati pregovor: »Čas je zlato!«

Prepričani smo, da bodo naši smučarji našli razumevanje ob vsaki priliki.

Na začetku srečanja Slovenija : Kanada je HK Jesenice podelilo Dušanu Brunu in Jožetu Novaku zlato drsalko kot priznanje za 500. odigrano tekmo za klub

Ameriški in jugoslovanski reprezentanti, ki so se v torek pomerili med seboj na Jesenicah. Rezultat 9:1 za ZDA je uspeh tudi za jugoslovansko reprezentanco.

ZDA : Jugoslavija 9 : 1

Na drsališču pod Mežakljo je bila v torek zvečer prijateljska hokejska tekma med reprezentanco ZDA in reprezentanco Jugoslavije. Zmagali so gostje z rezultatom 9:1 (1:0, 6:0, 2:1). Strelci za ZDA: Mayasich 2, Porter 2, Nezland 1, Tschida 1, Therrien 1, Lilyholm 1, Jimmy Stordahl 1, za jugoslovansko reprezentanco pa je bil uspešen Janez Mlakar. Tekmo sta pred 3500 gledalci sodila Čebulj iz Radovljice in Kerkoš iz Celja.

Srečanje se je pričelo po pričakovanju v hitrem tempu in lepih kombinacijah obeh nasprotnikov. Gostje

sama pridrsala pred vratarja, ki pa se ni dal ugnati. Takih priložnosti za gol je bilo še nekaj, in to v 11. in 12. minuti. Američani so v 14. minuti prve tretjine dosegli prvi gol. Vratar Gale je bil pokrit in ni mogel pravočasno posredovati.

Drugo tretjino so gostje pričeli s hitrim tempom, očitno niso bili zadovoljni z izidom prve tretjine. Igrali so na vse ali nič, kar pa se jim zelo hitro obrestovalo. Majhno nepazljivost naše obrambe so izkoristili v tretji minuti druge tretjine. Po tem zadetku so se Jugoslovani trudili, da bi se uspeš-

Tudi na današnji tekmi je bila želja gledalcev in igralcev izpolnjena v zadnjih sekundah tekme. Častni gol za jugoslovansko reprezentanco je dosegel Mlakar iz gneče pred vrati. Srečanje se je končalo v zadovoljstvo vseh, saj dobro vemo, da proti tako močnim nasprotnikom ne moremo pričakovati zmage. Uspeh je že, če srečanje zaključijo z enostevilnim rezultatom. Z malo več sreče in večjo povezavo bi bil nedvomno izid tekme še boljši.

Nad pol milijarde prihranka ...

(Nadaljevanje s 5. strani)

dolžnosti vodilnih uslužbencev. Pričakujemo, da bodo tudi za to v bližnji prihodnosti določena merila, saj upravni odbor dela tudi na tem spornem področju, ki, lahko trdimo, jemlje iniciativo zlasti tehničnemu kadru. Svoje mnenje o delu DIATI na Jesenicah so izrekli tudi gostje in predstavniki tako uprave in UO železarne, sindikata, kakor tudi predsednik občinskega odbora LT in zaželeli, da bi društvo tudi v prihodnje uspešno delovalo. Predstavniki DIATI Celje pa je v svoji izjavi potrdil, da je DIATI Jesenice eno najuspešnejših in številčno najmočnejših društev v naši državi.

Ob zaključku so bili prijetno presenečeni najuspešnejši člani DIATI. Avtorji številnih tehničnih izboljšav: R. Kalan, Vinko Kavčič, M. Strle in Niko Bernard so prejeli častne diplome od Zveznega odbora v Beogradu kot priznanje za njihovo vsestransko koristno in požrtvovalno delo.

Tretji občni zbor DIATI Jesenice je z izvolitvijo novega 11-članskega UO in 3-članskega nadzornega odbora zaključil svoje delo. Pred novim odborom je več odgovornih nalog in problemov, ki jih bo moral v svoji mandadni dobi v interesu članstva in družbe uspešno izvesti. T-ar

Čuvajmo spomenike in obeležja iz NOB

Aprila letos poteka 25 let, odkar sta nacistična Nemčija in fašistična Italija okupirali naše kraje in s tem začeli štiriletno nasilje, katero je našemu narodu prizadejalo toliko gorja, ki ne bo nikdar pozabljeno. Spominjali se bomo težkih dni okupacije, hkrati pa v tem letu tudi proslavljali 25-letnico ustavitve OF pod vodstvom KP in začetek oboroženega odpora proti okupatorju, ki je bil takrat na višku svoje vojaške moči.

Na težke čase med okupacijo nas spominjajo spomeniki, spominske plošče in obeležja na krajih, kjer so se vodile borbe, kjer so padli najboljši tovariši, kjer je okupator streljal talce in na krajih, kjer so se v teh letih dogajali razni važni dogodki. Tudi v bližnji in daljnji okolici Jesenic so številni spomeniki in obeležja, ki opozarjajo mimoidoče na težka leta okupacije. V dolinah in hribih od Rožce preko Rovt do Stola in Begunjske, Poljan, Mežaklje in Pokljuke, povsod najdemo ta znamenja. Napisi na spomenikih in obeležjih nam povedo, da so tu posamezni borci ali tudi skupine padli v zasedo, o kurirski postaji, v kateri so Nemci presenetili borce in jih pobili, o borbah naših borcev proti šte-

vilnejšemu sovražniku, pa o borcu Prešernu, ki je padel na Zelenici in je na tem mestu pokopan.

Lansko poletje sem obhodil vse te kraje in spomini na vsa ta dogajanja so pustili v meni nepozaben vtis. Opazoval sem ta obeležja in spominske plošče in ugotovil, da vsaj za nekatere bolj oddaljene premalo skrbimo. Nekatera so zelo dobro oskrbovana, nekatera so potrebna popravil, so pa tudi taka, ki počasi razpadajo, kot na primer spomenik padlemu borcu na planini nad Bohinjsko Belo ob poti proti Gorjušam.

Na večini letošnjih konferenc ZB NOV so bili med drugim sprejeti tudi sklepi, da se nadaljuje zbiranje zgodovinskega gradiva in da še v naprej vzdržujemo spomenike in spominska obeležja. Prav bi bilo, da bi bila letos to tudi prvenstvena naloga vseh krajevnih odborov ZB NOV. Hvaležna naloga čaka pridnih rok morda tudi iz vrst šolske mladine, saj bi bilo treba marsikje le okoličino očistiti praproti in drugega rastlinja, posebno v krajih, kamor redkokdo zaide. Tako bi mladina spoznala težko borbo in velike žrtve našega naroda med zadnjo vojno.

Srečko Šorli

Pustovanje v Žirovnici

V nedeljo, 20. februarja, sta DPM Žirovnica in pionirski odred »Rudija Baloha« na osnovni šoli v Žirovnici organizirala pustovanje za predšolsko mladino. Na to prireditev so se najmlajši skrbno pripravljali, v nedeljo pa so se zbrali primerno maskirani in sicer na Breznici otroci iz spodnjega dela, to je Rodin, Smokuč, Do-

manjkalo pa ni niti kavbojev in vragov. Omenim naj še dva kavboja na pravih konjih, pozornost pa je vzbujala tudi velika gorila v družbi ostalih predstavnikov človeku neljubega sorodstva. Morda je manjkala samo ustrezna glasbena spremljava, pa nič zato. Po združitvi obeh povernj pa so se zbrali v osnovni šoli, kjer je

slovč, Vrbe in Zabreznice, pred pošto pa pionirji iz Most, Brega, Žirovnice in Sela. V pustni povorki so se otroci napotili iz obeh smeri proti osnovni šoli. Med potjo so se jim pridružile še nove maske. Kljub temu, da je bila udeležba maskiranih pionirjev bolj skromna, pa so bile nekatere zelo lepo izdelane in so predstavljale smrt s koso, pikapolonico, natakraje, zvonček s pecljem,

bil ples in pustno veselje. Stroga komisija je ocenila vse maske in razdelila 30 sladkih nagrad, ki so jih prejeli otroci z najbolj skladnimi, originalnimi in lepo izdelanimi maskami. Sladke nagrade so prejeli maskirani otroci, ki so bili razdeljeni v tri skupine in sicer predšolske, od 1. do 4. razreda in pionirje iz višjih razredov osnovne šole.

Stefan Mlačnik

Ameriški napadalec in jugoslovanski branilec v borbi za puck

so prvič - resneje napadli vrata Galeta v 6. minuti igre, ko je napadalec Lilyholm sam pridrsal pred gol. Gale je v izredno lepem slogu uspešno posredoval. Jugoslovani so večkrat zelo uspešno napadli vrata Američanov, toda njihova obramba je bila nepremagljiva. Najlepšo priložnost so imeli domačini v 10. minuti, ko sta Roman Smolej iz Hiti

neje postavili po robu razigranim gostom, kar jim je v prvem delu tudi uspelo. Slabše so igrali v drugem delu druge tretjine, saj so Američani kar petkrat zatresli mrežo Galeta. Tudi zadnja tretjina je bila podobna drugi, igralci se niso znašli, vsako slabost pa so gostje izkoristili in višali rezultat.